

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY A KULTURY

**ETNOMUZIKOLOG, PUBLICISTA, SKLADATEL A PEDAGOG
VLADIMÍR BAIER A JEHO ODKAZ CHODSKÉMU FOLKLORU**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Hynek Hradecký, DiS., MBA

Učitelství pro základní školy, obor Učitelství hudební výchovy pro základní školy

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Daniela Mandysová

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 1. června 2022

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí práce doc. PaedDr. Daniele Mandysové za odborné vedení a poskytnutí cenných rad a informací při zpracování mé diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat panu Mgr. Josefu Nejdlovi za poskytnutí životopisných dat, informací a podkladů pro diplomovou práci z depozitáře Muzea Chodska v Domažlicích.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK, CIZÍCH SLOV A NÁŘEČÍ UŽITÉ V DIPLOMOVÉ PRÁCI	2
ÚVOD	3
1 FOLKLOR NA CHODSKU A VYZNÁNÍ VLADIMÍRA BAIERA	6
2 ŽIVOTOPISNÁ DATA A ŠKOLNÍ DOCHÁZKA	8
2.1 ŽIVOT SE SKAUTEM	9
2.2 ZÁKLADNÍ VOJENSKÁ SLUŽBA A HUDBA	10
2.3 SŇATEK A PRACOVNÍ KARIÉRA	11
3 HUDEBNÍ ŽIVOT VLADIMÍRA BAIERA	13
3.1 DUDY A VLADIMÍR BAIER	14
3.2 ČINNOST V HUDEBNÍCH SOUBORECH.....	15
3.3 VLADIMÍR BAIER A KONRÁDYHO DUDÁCKÁ MUZIKA	17
3.4 TANEČNÍ ORCHESTR MISTRAL	18
3.5 DIXIELAND ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY V DOMAŽLICÍCH	20
4 DUDÁCKÁ MUZIKA NA CHODSKU.....	22
4.1 VZPOMÍNKY VLADIMÍRA BAIERA NA DUDÁKY.....	25
4.2 VZPOMÍNKY NA VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI CHODSKA	27
4.3 ÚSMĚVNÉ HISTORKY DUDÁKŮ	29
4.4 POUDAČKY Z CHODSKA ZAZNAMENANÉ VLADIMÍREM BAIEREM.....	30
5 PRÁCE V MUZEU CHODSKA.....	32
5.1 ZE STARÝCH NOVÉ	33
5.2 VLADIMÍR BAIER – DŮCHODCE.....	35
6 VZPOMÍNÁNÍ ANTONÍNA KONRÁDYHO.....	38
ZÁVĚR	40
RESUMÉ	42
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	43
SEZNAM PŘÍLOH.....	44
PŘÍLOHY	I

SEZNAM ZKRATEK, CIZÍCH SLOV A NÁŘEČÍ UŽITÉ V DIPLOMOVÉ PRÁCI

Estébák – StB – člen státní bezpečnosti, vznik v roce 1945, pod kontrolou KSČ

Hyjta – setkání, návštěva

Fanfrnoch – starodávný český lidový rytmický hudební nástroj, původem z Chodska

KSČ – Komunistická strana Československa, krajně levicová totalitní politická strana

Lechtivé písničky – písně rozverně s mnohdy se sexuálním podtextem

Ministrant – pomocník faráře či kaplana v kostele

Muzicírování – spojení slova a hudby, hraní na nástroj

ONV – Okresní národní výbor, dnešní městský úřad

Památník – kniha, kam se zapisovali kamarádi pro vzpomínání na školní roky

Poudačky – anekdoty, vtipy, legrační příběhy

PS – Pohraniční stráž, vojenský útvar hlídající státní hranice

Puklík – na Chodsku výraz pro dudy

ROH – Revoluční odborové hnutí

Štajryš – český lidový tanec třídobého rytmu

Štandrlé – zábavný noční pořad

Umístěnka – pracovní místo pro absolventy škol, zřizoval ONV

Vozembouch – lidový, rytmický hudební nástroj, používaný v české lidové hudbě

Úvod

Zpracování diplomové práce o muzikantu, skladateli, etnografovi, klarinetistovi, kapelníkovi, dudákovi a interpretovi západočeského folkloru Vladimíru Baierovi bylo mým vlastním návrhem, a to díky mému dlouhodobému zájmu o zpěv, hudbu a hlavně chodský folklor.

Dlouhodobě se věnuji nejen lidové písni, ale i hudbě celkově. Jsem laureátem mnoha pěveckých i interpretačních soutěží, které byly inspirovány právě lidovou písničkou z Chodska. Díky mému „muzicírování“ jsem se setkával se zajímavými osobnostmi, ale i významnými muzikanty, kteří na Chodsku nejen působili, ale mnozí ještě působí, dodnes aktivně zpívají nebo hrají, vyučují hru na nejrůznější hudební nástroje, působí v dudáckých muzikách nebo vyučují na základních uměleckých školách, či zasedají jako odborní porotci v nejrůznějších hudebních soutěžích. Jejich prostřednictvím jsem se zajímal také o muzikanty, kteří již bohužel mezi námi nejsou, ale jejich odkaz žije dál. Zanechali nám nepřeborné množství písniček, skladeb, hudebních nahrávek, ale přispěli i k samotnému vývoji lidové písně a chodské muziky.

Každoročně jsem se jako žák základní umělecké školy zapojoval o letních prázdninách do tzv. dudácké dílny. Ta fungovala jako hudební soustředění, kde se setkávali žáci hudebních škol Plzeňského kraje, kteří hráli na hudební nástroje, které patří k lidové muzice, nebo zpívali chodské písničky. A právě v této dílně jsem se učil hrát na dudy a seznámil se se zajímavými lidmi, kteří v ní působili jako odborní lektoři. Během odborných přednášek jsem se také dozvídal o muzikantech, kteří na Chodsku nejenom působili, ale také ovlivnili lidovou písničku a muziku a svým postojem se zapsali do povědomí lidí.

Na jedné hudební dílně jsem se dozvěděl o muzikantovi, který na Domažlicku nejen žil, ale i tvořil, skládal a přispěl tak k vývoji chodské muziky jako takové. Rozhodl jsem se, že tohoto hudebníka, skauta, skladatele, hráče na klarinet, člena a zakladatele řady hudebních i národopisných souborů a v neposlední řadě i ředitele Muzea Chodska v Domažlicích, podrobím důkladné analýze a dovolím si jeho život i tvorbu představit ve své diplomové práci s názvem **„Etnomuzikolog, publicista, skladatel a pedagog Vladimír Baier a jeho odkaz chodskému folklóru“**. Přispějí tak alespoň částečně k připomenutí této významné osobnosti, neboť 18. března letošního roku uplynulo již 90. výročí jeho narození.

Jednotlivé kapitoly diplomové práce na sebe logicky navazují a jsou chronologicky uspořádány.

K napsání této diplomové práce jsem využil různé dostupné zdroje, knihy, které jsem pročítal, různé publikace věnující se chodskému folklóru a hudbě, informace z internetu, ale především archiválie v Muzeu Chodska, psány přímo Vladimírem Baierem, které jsou nyní uloženy v jeho pozůstalosti. Tyto potřebné materiály jsem důkladně prostudoval, třídil a rozdělil tak, abych je mohl začlenit přehledně do kapitol této diplomové práce.

Práce je strukturována do sedmi kapitol. První kapitolu jsem věnoval chodskému folklóru a vyznání Vladimíra Baiera, stěžejnímu názvu celé diplomové práce, kde jsem se z jeho paměti snažil vystihnout jeho postoj k hudbě. Navazující druhá kapitola se týká přehledných životopisných údajů Vladimíra Baiera, ale i trávení jeho volného času od útlého věku, kdy se věnoval práci ve Skautu. Dále jsem se zaměřil na období, kdy Vladimír Baier plnil základní vojenskou službou, neboť ani v této době nezanechal „muzicírování“, jak se na Chodsku říká, a působil v různých hudebních tělesech, tvořil, psal a skládal. Nakonec jsem popsal jeho seznámení s celoživotní láskou, pozdější manželkou Jiřinou a jeho začínající pracovní činnost.

Ve třetí kapitole jsem psal o hudebním životě Vladimíra Baiera, o jeho začátcích a jeho činnosti v různých hudebních skupinách. Analyzoval jsem jeho činnost v různých souborech a též v Konrádyho dudácké muzice, která s obměnami svých členů hraje i v dnešní době a kde i já občas hraji na dudy, zpívám a někdy, pro zpestření celého repertoáru, hraji na vozembouch. Také jsem zaznamenal další dva orchestry, v nichž Vladimír Baier působil a nemalou měrou přispěl k jejich formování a dalšímu vývoji.

Další kapitolu jsem věnoval dudácké hudbě na Chodsku a vzpomínání Vladimíra Baiera na dudáky, kteří ovlivnili jeho hudební činnost, na koho rád a často vzpomínal.

Pátá kapitola pojednává o práci a působení Vladimíra Baiera v Muzeu Chodska a jeho činnosti při propagaci folklóru na Chodsku, jeho skladatelské činnosti a výrobě či obnově starých lidových hudebních nástrojů. Další podkapitola je o Vladimíru Baierovi na sklonku jeho života, kdy už pracoval jako důchodce.

Dále jsem se zamyslel nad tím, jak Vladimír Baier přispěl svojí prací hudebníkům, a kapitola je věnována odkazu této osobnosti chodskému folklóru a jeho přínosu lidové písni.

Za velice významnou kapitolu považuji vzpomínání, dnes již jednadvadesátiletého Antonína Konrádyho, kamaráda Vladimíra Baiera, se kterým pracoval a hrál ve slavné Konrádyho dudácké muzice, jejíž byl lídrem a dlouhá léta v této kapele působil nejen jako klarinetista, ale i jako upravovatel lidových písní a instrumentálních skladeb.

Závěr pak patří zhodnocení činnosti tak významné osobnosti, jakou je právě Vladimír Baier, klarinetista, etnomuzikolog, skladatel, zakladatel různých hudebních těles a šířitel lidové písničky a chodského folkloru na Chodsku.

1 FOLKLOR NA CHODSKU A VYZNÁNÍ VLADIMÍRA BAIERA

Chodský kraj pod Čerchovem je zvláštní oblast, kde jsou stále živé folklorní tradice. Zachoval se tady chodský kroj, lidové zvyky a v některých oblastech i zbytky chodského nářečí.

Centrem národopisné oblasti Chodska, v níž je doposud živě udržována tradice lidové dudácké hudby, tanců, zvyků i obyčejů, jsou Domažlice. Město, které si uchovalo národnostní ráz *a mělo značný význam pro vývoj kultury na Chodsku*. Část této oblasti přiléhá k Českému lesu a část je rovinatá. Pojem Chodsko označovalo nejprve jen jedenáct v minulosti privilegovaných vsí, jejichž obyvatelé byli svobodní sedláci, kteří měli za úkol střežit hraniční přechody mezi Čechami a Bavorskem. Postupně se k Chodsku zařazovaly i další lokality v širším okolí Domažlic. Zachovalo se zde nářečí, kterému říkáme bulačina a které ještě dnes můžeme slyšet v mnoha chodských vsích, ale hlavně při interpretaci písní nebo nejrůznějších „poudaček“.¹

Životní motto: „Žil jsem pro hudbu, a ne z hudby.“

„Když upravuji písničku, musím se jí zeptat, co chce.“²

Tato myšlenka vystihuje celoživotní postoj Vladimíra Baiera k tradicím kraje, v němž se narodil a prožil celý svůj život.

Byli to dudáci, které slýchal při jejich vystoupeních na různých národních slavnostech, které byly pořádány v poválečném nadšení po celém Chodsku a jistě ovlivnili jeho vztah k hudbě. Patřili mezi ně Stanislav Svačina, Jiří Kajer, Bohumil Kraus, ale i pískači Josef Bauer, bratři Frišholcovi a další muzikanti.

Zapůsobili na něj i masopustní veselice, které se každoročně pořádaly v různých vsích poblíž Domažlic a na které malý Vladimír chodil se svojí matkou a dále národopisné slavnosti, jichž se účastnil jako člen dudácké kapely. Proto k houslím, na které začal hrát v šesti letech, časem přidal i klarinet a dudy.

Regionální historii, lidové písničky i své zkušenosti předával dále mladším muzikantům, kteří jeho odkaz hrdě nesli a šířili dál.

---

¹ HRADECKÝ, Hynek. Václav Švík – dudák a zpěvák lidových písní, interpret západočeského folkloru. Plzeň, 2020, Bakalářská práce, s. 4

² BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 9

Ve svých Muzikantských vzpomínkách napsal: „*Sám jsem v mládí nasedl na ten muzikantský kolotoč, ze kterého lze vystoupit snad jen v případě nemoci nebo smrti.*“³

Vladimír Baier, sólo v tanečním orchestru Mistral.

Pozůstalost uložena v Muzeu Chodska Domažlice.

---

³ BAIER, Vladimír: Muzikantské vzpomínky. Český les, 2002, s. 52

2 ŽIVOTOPISNÁ DATA A ŠKOLNÍ DOCHÁZKA

Vladimír Baier se narodil jako druhorozený syn dne 18. března 1932 v Domažlicích, na Týnském předměstí č. 22. Narodil se doma jen za asistence „porodní báby.“ Jeho starší bratr Stanislav krátce po narození zemřel. Jeho otec, Antonín Baier, byl v Domažlicích živnostníkem. Na Týnském předměstí měl menší obchod s potravinami. Tehdy se říkalo obchod s koloniálním zbožím. V obchodě mu po roce 1945 pomáhala jeho matka, která měla výuční list jako prodavačka, ale jinak byla ženou v domácnosti. Jejich obchod, tzv. koloniál je uveden v příloze č. 1.

Do roku 1945 měla rodina posluhovačku. O dva roky později, v roce 1934 se narodil do rodiny další syn, bratr Vladimíra, Jiří, který se stal učitelem.

Obecnou a měšťanskou školu absolvoval Vladimír v Domažlicích. Po přijímacích zkouškách v roce 1945 začal studovat na gymnáziu Jindřicha Šimona Baara v Domažlicích, kde v červnu roku 1951 také maturoval.

Za II. světové války, v roce 1940–1945 se věnoval hlavně fotbalu. Hrál za žákovské družstvo SK Domažlice. Co by to bylo za kluka, kdyby také nepomáhal v domažlickém kostele. Ve válečném období chodil pomáhat do kostela, coby ministrant, ke kaplanovi Jakobu Langovi, později k arciděkanovi Václavu Anonymu, který byl významným členem domažlického zastupitelstva a profesorem na gymnáziu.

V této době se začal také věnovat hudbě. V roce 1945 začal opět pravidelně docházet do Junáka, kde byl aktivním skautem až do svých osmnácti let, tedy až do roku 1950, než byla tato organizace zrušena. Nejdříve byl jen členem, pak se stal rádcem, vedoucím oddílu, a dokonce se vypracoval i na zástupce vedoucího chlapeckého střediska v Domažlicích. Na podzim v roce 1947 vstoupil na doporučení a popud rodičů do národně socialistické strany, která ale byla po roce 1948 zrušena.

Jako student gymnázia musel vstoupit do Československého svazu mládeže, v němž působil až do roku 1957. Aby byl připuštěn k maturitní zkoušce, působil dva roky také jako předseda místní organizace v Domažlicích. Činnost této organizace však byla zaměřena převážně na práci v národopisném souboru, na dechovou hudbu, na různé hudební aktivity, tanec a na sport.

Po úspěšném složení maturitní zkoušky v červnu 1951 se marně pokoušel o studium na vysoké škole s uměleckým zaměřením, kde chtěl studovat hru na klarinet, skladbu a

dirigování. Jako syn bývalého živnostníka bohužel nedostal doporučení ke studiu a do školy nebyl přijat. Pracoval tedy až do roku 1953 jako pomocný dělník v Kdyňských strojárnách, na závodě v Domažlicích.⁴

Po povinné základní vojenské službě, kterou více popisují v kapitole 2.2, nastoupil jako úředník k Okresní správě spojů do Domažlic. Tam pracoval od roku 1959 do poloviny roku 1966. Po různých kurzech, kdy si zvyšoval svoji kvalifikaci, nastoupil na Okresní národní výbor do funkce inspektora pro kulturu. Zde pracoval do doby, než nastoupil do funkce ředitele Muzea Chodska v Domažlicích. Podrobný přehled jeho vzdělání a zaměstnání tak, jak jej sám Vladimír Baier zaznamenal, uvádím v příloze č.2.

2.1 ŽIVOT SE SKAUTEM

Ve svých sedmi letech, tedy v roce 1939 se stal Vladimír skautem – vlčetem. I působení v tomto skautském oddílu významnou měrou ovlivnilo jeho další život a formovalo jeho osobnostní rysy. Působil v družině Havrani, s níž podnikal různé dobrodružné výpravy, nejvíce na tzv. Fichtenbach - Fuchsovu Huť- Bystřici u Folmavy. V té době v těchto místech byla nádherná vesnice s obchodem, velkým statkem a dvěma školami, českou a německou. Po druhé světové válce se pak jejich putování přesouvalo. Tábořili na již zmiňovaném Fichtenbachu, ale také u Černé Řeky, na Oslím Mlýnečku, Valtýřově a na Jindřichově Hoře. V těchto obcích byl dříve obyčejný život venkovanů, ale po válce byly obce vylidněné, a tak skauti nejvíce přebývali v opuštěných staveních. Bohužel většina těchto obcí byla v šedesátých letech odstraněna a dnes je připomínají jen turistické tabule a označují je jako zaniklé obce.⁵

V roce 1945 dostala domažlická organizace skautů, oddíl Havrani, jejímž členem pan Baier byl, od amerických vojáků, kteří osvobodili Domažlice, skautskou sekeru s vypáleným věnováním. To byl také hlavní důvod častých návštěv „estebáků“, kteří tuto sekeru u Baierů doma hledali. Tu pan Baier vyndal z pod prken přibitých na podlaze. Po roce 1990 ji věnoval nově vzniklému oddílu Baziliškové, kteří ji mají dodnes ve své klubovně vystavenou. Do konce do roku 2008 ji každoročně vozili s sebou na svůj skautský tábor a tam měla své čestné místo. Byla zařata do špalku poblíž stožáru s vlajkou.

---

⁴ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 9

⁵ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 44

V roce 1968 opět radostně a s velkým nadšením obnovoval činnost v organizaci Junáka a stal se členem Okresní rady Organizačního zpravodaje a vedoucím oddílu Vlčáci. S chlapeckým střediskem vybudoval letní skautské tábořiště u Bozdíše, kam potom jezdil s oddílem stanovat. Dokázal připravovat různé soutěže a hry, v nichž všichni skauti prokazovali svoji fyzickou zdatnost, znalost přírody a správné způsoby, jak se chovat ve volné přírodě. V roce 1974 mu byla udělena „Medaile díků“. Po zrušení Junáka v roce 1975 vedl oddíl dále, ale již v rámci Pionýrské organizace Socialistického svazu mládeže (PO SSM). Chlapce, kteří tento oddíl navštěvovali, dovedl až na práh dospělosti a teprve potom oddíl zrušil.⁶

Po sametové revoluci v roce 1989 začal znovu pracovat ve skautské organizaci, tentokrát už ve funkci vedoucího domažlického chlapeckého střediska a zasloužil se o to, aby toto domažlické středisko přijalo název po významném členu Junáka Karlu Kunešovi, který nejen že byl domažlickým rodákem, synem malíře Karla Kuneše, ale také známým sochařem, autorem mnoha bust, soch, pomníků či pamětních desek.

Velice se těšil na návrat do obnoveného Junáka, kde v mládí aktivně působil a kterému se opět věnoval. Pomáhal skautským oddílům, nejvíce oddílu Bazilišci, který budoval letní táborovou základnu na Fuchsově Huti – Bystřici. Právě toto místo mu učarovalo a navrátilo dávno prožité vzpomínky. Zde totiž sám působil jako skaut, zde tábořil až do doby, než byl skauting zakázán a kde byla stejně jako dnes táborová základna domažlických skautek. Skautingu se věnoval od mládí takřka po celý svůj život.

Vladimír Baier rovněž působil v mnoha společenských organizacích a institucích, což pečlivě zaznamenával tak, jak je uvedeno v přehledu v příloze č. 3, který sám vypracoval a jenž je součástí jeho pozůstalosti, již uchovává ve svých sbírkách Muzeum Chodska v Domažlicích.

2.2 ZÁKLADNÍ VOJENSKÁ SLUŽBA A HUDBA

V listopadu 1953 Vladimír Baier nastoupil základní vojenskou službu u Pohraniční stráže do Vyššího Brodu u Českých Budějovic. Po měsíčním působení byl jako maturant převelen do Vojenského učiliště v Olomouci, z něhož byl vyřazen jako poručík. I zde hudebně nezhálel a vedl vojenský hudební soubor. Přesto, že dvakrát žádal o převelení

---

⁶ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 46

blíže k místu svého bydliště, vyhověno mu nebylo. Až po dokončení vojenského učiliště v roce 1954 byl převelen k vojenskému útvaru do Poběžovic na Domažlicku, kde dělal velitele záložní hudební čety, neboť jednotlivé brigády Pohraniční stráže (PS) měly 20–30 členné dechové soubory. Z členů vytvořil pěvecký a dechový soubor, který často hrál v době volna v blízkém okolí nebo v obci samotné.

Od listopadu do ledna roku 1956 velel četě ve výcvikovém středisku pro nováčky v Peci pod Čerchovem a potom až do července 1957 působil ve funkci velitele čety v poddůstojnické škole v Hostouni. I tady založil a vedl pěvecký a hudební soubor, který byl složený z vojáků základní vojenské služby. Z důvodu založení rodiny zažádal o propuštění do civilu. Z vojny se dostal až po dvou letech, na základě žádosti, v níž kromě rodinných povinností také poukazoval a protestoval proti tehdejším neobvyklým poměrům v armádě. Pro tyto postoje mu bylo znemožněno nastoupit na místo metodika pro hudbu a národopis v Okresním domu osvěty v Domažlicích, kde už měl dokonce vyjednané pracovní místo.

Nastoupil proto na Okresní správu spojů jako nižší úředník a dva roky tam pracoval jako referent. Od 1. ledna 1959 mu bylo nabídnuto pracovní místo odborného pracovníka pro zpěv, hudbu, tanec a národopis v Okresním domě osvěty v Domažlicích. Tato funkce však byla podmíněna vstupem do Komunistické strany Československa (KSČ).

I přesto nabídku neodmítl z důvodu obav o svoji rodinu. V roce 1960 byl pak jmenován v tomto zařízení ředitelem, neboť jako jediný z pěti zaměstnanců této organizace měl středoškolské vzdělání s maturitou. V této době působil na Chodsku kolem čtyřiceti národopisných souborů, jejichž činnost řídil okresní dům osvěty. Vladimír Baier se snažil vyhledávat kvalifikované odborníky, kteří by mu byli nápomocni při zkvalitňování řízení celého odboru. Těmi se posléze stali Miroslav Soukup a Zdeněk Holeček.⁷

2.3 SŇATEK A PRACOVNÍ KARIÉRA

V roce 1951 se seznámil Vladimír Baier v národopisném souboru v Domažlicích se slečnou Jiřinou Frčkovou, s níž se v únoru 1956 oženil. Vladimír tehdy hrál s Konrádyho dudáckou muzikou, kde Jiřina tancovala a vyprávěla chodské „poudačky“, neboli

---

⁷ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 40

anekdoty. (Příloha č.4) Téhož roku se jim narodil syn Vladimír, po roce a půl se narodila dcera Jana. Syn později vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Praze, dcera Pedagogickou fakultu v Plzni.

V roce 1966 byl povolán na Odbor školství a kultury Okresního národního výboru (ONV) v Domažlicích a byla mu nabídnuta funkce inspektora pro kulturu. Tato funkce obnášela pomoc hudebním souborům jakéhokoli žánru, dohled nad kulturními památkami, ochranu přírody, osvětovou činnost a odborné přednášky. Ve funkci musel být samozřejmě na velice dobré odborné úrovni jak v historii, národopisu i hudbě. Ale musel také znát historii regionu, legislativu, knihovnictví a muzejnictví. Poddal si proto téhož roku přihlášku k dálkovému studiu na plzeňskou konzervatoř, neboť chtěl odejít z Domu osvěty a chtěl se věnovat pedagogické činnosti v Lidové škole umění v Domažlicích.⁸

Nový zaměstnavatel, kterým byl Okresní národní výbor v Domažlicích, mu však toto studium nepovolil. Pan Baier se proto přihlásil v roce 1968 k vysokoškolskému studiu hudebních věd na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Toto studium bylo rovněž zaměstnavatelem zamítnuto v souvislosti s událostmi v letech 1968–1969. Žádal tedy od roku 1972 o uvolnění z funkce inspektora a o odchod z okresního národního výboru. Vyhověno mu bylo až 1. července 1976, kdy začal pracovat v Muzeu Chodska v Domažlicích ve funkci ředitele. Na této pracovní pozici setrval až do 30. června 1990, kdy byl z funkce odvolán z důvodu nevyhovující kvalifikace. V muzeu ale pracoval dál jako odborný pracovník národopisného zaměření až do odchodu do důchodu v březnu 1992.

Pro zvyšování své kvalifikace absolvoval v šedesátých letech několik dálkových kurzů v oboru sociologie, psychologie, teorie řízení a sociologie hudby. Dále byl Vladimír Baier v letech 1972–1973 vyslán na postgraduální studium kurzu Kulturní politiky a v letech 1978–1981 se zúčastňoval dálkového kurzu z oblasti muzeologie.

V roce 1972 byl na základě úspěšného složení zkoušek přijat do Ochranného svazu autorského, který ho jako skladatele zastupoval. V roce 1985 byl přijat do Svazu českých skladatelů, který byl v roce 1990 přejmenován na Asociaci hudebních umělců a vědců. Pracoval potom v Západočeském centru v Plzni a ve Společnosti dechové hudby.⁹

---

⁸ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 40

⁹ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 41

3 HUDEBNÍ ŽIVOT VLADIMÍRA BAIERA

V šesti letech se začal malý Vladimír věnovat hudbě. Velký vliv na jeho vztah k muzice mělo samozřejmě jeho nadání, ale hlavně jeho babička Marie Mikolandová, která bydlela ve Starém Plzenci a výborně hrála na klavír a citeru. Často s Vladimírem zpívala lidové písničky, které si pak velice oblíbil. K hudbě se dostal snad náhodně, a hlavně takovým zvláštním způsobem. Před nástupem do základní školy byl na operaci slepého střeva, a protože byl velice čilý, aktivní a vitální chlapec, matka se rozhodla, že ho zapíše do hudební školy, aby se trochu zklidnil, aby jenom nelítal s „klukama“ a nepřivodil si ještě nějaký úraz nebo zdravotní komplikace spojené s operací. Začal hrát tedy nejdříve na housle u domažlického učitele Jana Procházky v soukromé hudební škole. U něj se učil až do roku 1942, kdy zemřel. Pak začal docházet na hodiny houslí k panu Josefu Solfronkovi. Sám se naučil hrát ještě na kytaru a na „B“ klarinet. V deseti letech se stal členem houslového kvarteta, které založil se svými kamarády. V září 1946, když začal studovat na gymnáziu, začal se učit hrát také na violoncello u pana Miloslava Janečka, který byl jeden se spolu zakládajících kamarádů houslového kvarteta. Byl absolventem Akademie múzických umění v Praze a později se stal dirigentem v Ostravě a hráčem na violoncello.

V té době se kamarádil hlavně s těmi, co stejně jako on, měli blízko k hudbě a k lidové písni. Těmi kamarády byli Václav Cibulka, který stále ještě působí jako externí učitel v Základní umělecké škole J. Jindřicha v Domažlicích, jeho bratr Jiří Baier, který absolvoval učitelský ústav a začal učit v Chebu, kde žil a působil až do své smrti v roce 2005 a později se k nim přidal také Antonín Konrády, který stále působí v Konrádyho dudácké muzice a stále se věnuje hře na dudy a na vystoupeních vypráví poudačky.

Pan Baier se tedy velice věnoval hudbě a hudební činnosti, které takřka zasvětil celý svůj život. Kromě jeho činnosti a působení v různých hudebních skupinách, jak uvádím v následující kapitole, se také dokázal věnovat samovzdělávání. V roce 1952 absolvoval kapelnický kurz a složil předepsané zkoušky. Hudební teorii se učil soukromě a umělecké problémy konzultoval s hudebními skladateli Zdeňkem Lukášem, Jaroslavem Krčkem a Zdeňkem Bláhou.

V roce 1976, tedy ve 44 letech se začal učit hrát na dudy. Nejen že hrál, ale studoval i jejich historii a chtěl o tomto nástroji vědět co nejvíce. Jak ve svých spisech uváděl, jeho sžívání s dudami trvalo skoro dva roky.¹⁰

3.1 DUDY A VLADIMÍR BAIER

Vladimír Baier se o dudy, o jejich původ, vývoj, výrobu i samotnou hru začal blíže zajímat až po nástupu do Muzea Chodska. V muzejním depozitáři se nacházelo kolem patnácti velice vzácných exemplářů dud, na které hned Vladimír začal zkoušet hrát. Bohužel všechny dudy byly ve stavu, že se na ně nedalo hrát. Tak začal podle nich vyrábět kopie.¹¹

Kdy vznikly dudy, je opravdu velice zajímavé, neboť to mohlo být několik tisíc let před naším letopočtem, nebo déle, ale to pro Vladimíra Baiera nebylo rozhodující. Proměňování nástroje až do dnešní podoby popsalo už mnoho badatelů, ale jak to skutečně bylo, jasné není. Žádný hudební nástroj ale nevyvolává u diváků a posluchačů takovou pozornost jako dudy.

Dnešní mladí dudáci již mají velice kvalitní dudy a jsou na hraní díky několikaleté výuce v základních uměleckých školách dobře připraveni. „*Většinou u nich převažuje hra v legatu. Někdejší jednodušeji variačně zpracované hraní písniček s častým prozníváním tzv. ramenářské kvinty i jiných intervalů mizí a od tohoto stylu vznikající jakýsi tečkovaný rytmus se zcela vytratil. Na bohaté individuální invenci založený původní hudební folklor v důsledku podřizování se šoubyznysu trpí a přestává být poučením a uměleckým poselstvím našich předků.*“¹²

Styl Vladimíra Baiera vychází z hlubokých znalostí zápisů profesora Otakara Zichy a Ladislava Kuby, ale také z jeho vlastní klarinetové hry. Výrazným znakem jeho hry na dudy jsou terciové vzestupy a sestupy, akordické rozklady nebo přírazy. Velice osobité je jeho frázování, předtaktí a jeho způsob hry ovlivněný hrou Bohumila Krause. Pro dudácké muziky je Vladimír Baier výraznou osobností, který udával směr jejich muzicírování. Na Domažlicku není znám lepší autor úprav pro dudácké muziky. Z jeho tvorby bude zřejmě

¹⁰ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 41

¹¹ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 107

¹² BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 107

čerpat několik generací klarinetistů, aniž by věděli, že to byl právě Baier, který hezké zvučné variace, veselé polky, štajryše nebo dohrávky napsal.

Jednou v budoucnosti budou jeho nahrávky vypovídat o tom, jak se hrála chodská dudácká muzika ve druhé polovině 20. století, jsou hudebním poselstvím pro příští generace.¹³

3.2 ČINNOST V HUDEBNÍCH SOUBORECH

Vladimír Baier se věnoval lidové písni a chodskému národopisu od školní docházky, neboť lidová píseň mu velice přirostla k srdci. Hrál v mnoha národopisných souborech. V letech 1946–1948 to byla Skautská muzika, v roce 1947–1949 působil ve Velké dětské dechové hudbě, kterou v té době vedl významný domažlický učitel hudby Jiří Konrády. Dále byl členem amatérského symfonického orchestru Čerchovan v letech 1946–1950, kde hrál na violoncello a také člen kostelní hudby. Také působil v Národopisném souboru Sokola v Domažlicích a v Národopisném souboru Československého svazu mládeže a v Dudácké muzice, v níž se prosadil již jako student gymnázia. Činnost této dudácké muziky vyvrcholila v rámci Všesokolského sletu v Praze v roce 1948. Tato kapela doprovázela nejdříve sokolský soubor, později soubor gymnaziální a nakonec i svazácký a vystupovala téměř po celé republice. Zde již Vladimír Baier vytvářel své první úpravy chodských lidových písniček. Dokonce i zpíval v chlapeckém sboru klášterního chrámu pod vedením pozdější členky Chodského tria Marie Kunešové. Také se připojil do dnes již legendární Konrádyho dudácké muziky jako hráč na Es klarinet.

Kromě lidové písně a folklóru se věnoval také taneční a dechové hudbě a podílel se tak na vzniku tanečního souboru Tón. V Domažlicích také existoval v letech 1949–1953 mládeží velice oblíbený taneční soubor Mistral a byl rovněž členem dechové hudby Dvanáctka.

Byl také členem houslového kvarteta a od roku 1949 saxofonistou studentského orchestru.

Zajímavostí ale je, že jediné hudební vzdělání, které pan Baier měl, bylo soukromé studium houslové hry a teorie u domažlického učitele Jana Procházky, který působil jako

---

¹³ BLÁHA, Zdeněk: Sto kusů pro sólo a duo dudy. Domažlice, s. 73-74

člen petrohradské filharmonie a následně u pana Josefa Solfronka. Dále pokračoval spíše jako samouk. Velice dobře hrál na klarinet, saxofon, flétnu, pikolu, zobcovou flétnu, fagot, violoncello a kytaru. Také ovládal hru na několik lidových nástrojů, kterými byly hlavně měchové dudy, dechové dudy, pastýřská trouba, ponocenský roh, dudácká šalmaj, baset, xylofon, niněra a mnoho dalších, dnes už velice vzácných nástrojů.

V roce 1982 založil spolu s Jiřinou Kapicovou - Holoubkovou a jejím manželem Janem Holoubkem kapelu Drancalové. (Příloha č. 5) S touto kapelou spolupracovali také rodiče Jiřiny Holoubkové, Hana a Jiří Kapicovi z Postřekova. Zde rovněž Baier navázal na „lidovou polyfonii“ dudáckých muzik v podání muzikantů Svačiny, Frišholce a Kajera, využíval dokonce i historické nahrávky z let 1909, ale i vyhledával zápisy instrumentálních variací starých mistrů, jako byl Jindřich Jindřich. Zde nejvíce vynikal jeho improvizací talent.

Spolupracoval také s postřekovskou kapelou, ale i národopisným souborem z Postřekova. V roce 1975 pomáhal také založit kapelu při hudební škole v Tachově. Byl spoluzakladatelem dudácké muziky v Mrákově. Pro činnost této muziky vytvořil většinu repertoáru a dokonce připravoval i scénář prvních vystoupení Chodského mrákovského souboru.

Ovlivnil rovněž hudební činnost Dudácké muziky Pohraniční stráže pod vedením Františka Danihelky. V devadesátých letech byl hlavním poradcem pro studentskou kapelu, která vznikla v letech 1990–1997 při domažlickém gymnáziu a jejíž vedoucí byla jeho dcera Jana Eksteinová, která na této škole působila jako učitelka. Kapela nesla název Malá selcká muzika a byla složená jen ze studentů gymnázia.

Jeho skladatelská a tvůrčí činnost také přispívala k práci dětských muzik při Základní umělecké škole v Domažlicích, dříve Lidové škole umění.

Také se věnoval i aktivnímu vystupování s mnoha národopisnými soubory, ale i s dudáckými muzikami. Upravoval pro tyto soubory a muziky lidové písně, a připravoval jim také různá pásma, která právě vycházela z lidových tradic a zvyků, které kdysi byly běžnou součástí každodenního života venkovanů v chodských obcích. Komponoval ale i své vlastní skladby, především písničky, psal různé rozhlasové pořady, z nichž mnohé také režíroval.

Vladimír Baier své působení v národopisných a hudebních souborech pečlivě zaznamenával a vytvořil tak ucelený přehled celého svého padesátiletého působení, jenž uvádím v příloze č. 10.

3.3 VLADIMÍR BAIER A KONRÁDYHO DUDÁCKÁ MUZIKA

Jak jsem již uváděl v předchozí kapitole, Vladimír Baier se také stal součástí proslulé Konrádyho dudácké muziky, jejíž zakládající sestavu v roce 1955 tvořili: Antonín Konrády ml.- dudy, Antonín Konrády st.- housle, Zdeněk Bláha – kontrabas, dudy, Jiří Konrády – housle, František Pikhart – B klarinet, Vladimír Baier – Es klarinet, ten nahradil Františka Maiera. Později se do tohoto uskupení dostali také Stanislav Tomala, pozdější ředitel Lidové školy umění v Domažlicích, který hrál na housle, dále Václav Švík, který byl zpěvákem a také hrál na dudy a mnoho dalších vynikajících muzikantů. Tato muzika dodnes slaví velké úspěchy u nás i ve světě, je velice známou dudáckou muzikou, která ovlivnila vznik dalších chodských souborů, přispěla k oživení chodského folkloru a zvýšila zájem veřejnosti o hudební dění v našem regionu.

Velikou zásluhu na úspěších této dudácké muziky má právě Vladimír Baier se svojí dramaturgií, aranží a hlavně s autorským vkladem. Pro tuto muziku, ale i další chodské kapely zpracoval více než tisíc úprav lidových písní včetně čtyř set instrumentálních mezihry a doher. Vytvořil mnoho desítek různých variací podle her lidových muzikantů. Dále zkomponoval více než sto drobných instrumentálních skladeb, hlavně polky a štajryše, z nichž mnohé zlidověly. Od roku 1983 byl členem Svazu hudebních skladatelů, proto v Čechách neexistuje dudácká muzika nebo kapela, která by ve svém repertoáru neměla nějakou úpravu písně nebo instrumentální skladbu od Vladimíra Baiera.

Spolu s muzikanty Konrádyho dudácké muziky vytvořil nový styl hry dudáckých muzik. Tím, že do kapely přibral kontrabas místo houslí, byl tak narušen původní polyfonický styl malé selské muziky. Tento nový styl byl líbivější, lahodil uchu, publikum si na něj velice rychle zvyklo a instrumentální dohry či mezihry měly spíše ländlerový a polkový charakter. „*Harmonicky tím ale došlo ke kolizi anachronicky používaného dudáckého bordunu s pohyblivým basem.*“¹⁴ Tento styl velice rychle zlidověl a dnes je

---

¹⁴ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 29

tato podoba brána za charakteristickou pro dudácké muziky, hlavně na Chodsku. Sám Baier prohlásil, že takto upravená hudba pro dudácké muziky jaksi “zdechovkovatěla.”¹⁵

Svým názorem a postupem ovlivnil především mladší generaci, která hru v dudácké muzice tímto velice oživila.

3.4 TANEČNÍ ORCHESTR MISTRAL

Na podzim roku 1947 založil Vladimír Baier spolu se svým bratrem Jiřím a dalším kamarádem Václavem Cibulkou studentský orchestr. Nejprve hrál na housle a violoncello a zanedlouho pak na B klarinet, který měl ale vypůjčený ze školního kabinetu gymnázia v Domažlicích, kde studoval v kvintě. Bylo mu patnáct let. Jeho bratr Jiří hrál rovněž na housle, harmoniku, klávesy a trumpetu, kterou v orchestru více uplatnil. Sám si také upravoval a aranžoval skladby, dokonce skládal i dětské písničky. Oba bratři Baierové byli vynikající muzikanti, a měli vrozený talent od mládí.¹⁶ Kamarád Václav Cibulka hrál výborně na piano a harmoniku. Přibrali k sobě ještě další muzikanty, domažlického Václava Johánka, který studoval na Vyšší rolnické škole v Klatovech a učil se hrát na klarinet a Jiřího Zlatníka, který hrál na pozoun. Dalšími hudebníky byli Václav Konáš na trubku, Josef Nový na bubny, Josef Wimmer na kontrabas a Richard Neužil na piano.

Repertoár si upravovali sami, z tzv. korunových tištěných písniček. Zprvu hráli jen ojediněle na různých školních večírcích, na chmelových brigádách, na soutěžích a v lednu 1948 hráli dokonce na skautském bále v Trhanově, což byla první veřejná akce, na kterou velice rádi vzpomínali.

V roce 1948 se odstěhoval Josef Zlatník a místo něj začal hrát Josef Bohman, který ještě do kapely přivedl dalšího kamaráda, trumpetistu Karla Ludvíka. Ti ale setrvali v kapele jen jeden rok. Celé uskupení pak hrálo na akcích gymnázia jako estrádní orchestr, doprovázeli pěvecký sbor na kulturních brigádách, například při zakládání jednotných zemědělských družstev, při místních politických oslavách či volbách a od roku 1947 začal orchestr Mistral hrát také dudáckou muziku v tomto složení: Václav Johánek hrál na Es

---

¹⁵ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 28

¹⁶ KONRÁDY, Antonín a Ludmila FLIEGELOVÁ: „Hdyž pukl zabečí, hned srdce poskočí, aneb, Jak jsem začal pukla mačkat“: veselé vzpomínání na muzikantský život a Konrádyho dudáckou muziku. Domažlice, 2012, s. 68

klarinet, Vladimír Baier na B klarinet, Václav Cibulka na dudy, Jiří Baier a Václav Konáš, kteří hráli na housle.¹⁷

Taneční kapela Mistral měla na Domažlicku velký úspěch a mnoho příznivců. Byla to opravdu špičková kapela. Hrála na pouti v Mrákově, na plese v Horšovském Týně, dočesné, na sportovních i studentských plesech, v květnu 1949 na domažlickém Sokolišti při studentském Majáles. V létě hrála kapela každou sobotu na „Baštírně“ na Babyloně, na svazáckých čajích. Hrávali také v různých lázních Západočeského kraje. Jako kapela gymnázia vystupovali muzikanti většinou zadarmo.¹⁸ Členové kapely chtěli ještě obsadit v kapele saxofony, ale bohužel v poválečné době se nedaly sehnat, proto si je půjčovali od starších muzikantů Heindla z Postřekova, Märze z Klenčí p/Čerchovem, nebo Tauera, Šlajse a Bufky z Domažlic. Teprve na podzim roku 1949 sehnala majitelka obchodu hudebních nástrojů, paní Konrádyová pro Vladimíra Baiera B tenor saxofon a pro Václava Johánka altový saxofon. V této době začal s kapelou spolupracovat již zkušený a o několik let starší hudebník, který hrával s tanečním orchestrem Tón, saxofonista Antonín Bělenský, který se stal kapelníkem. Pod jeho vedením členové orchestru zkoušeli hrát každý týden v hotelu Koruna nebo v kavárně hotelu Sokolský dům a dali si název Mistral.

Tento nový domažlický orchestr byl souborem lidových hudebníků, což znamenalo, že každý člen měl své povolání a chodil hrát za určitou úplatu ve svém volném čase, po zaměstnání a naplno začali hrát od plesové sezony 1950.

Největší slávu zaznamenal orchestr Mistral v letech 1951 až 1953 a měl toto obsazení: na saxofony hráli František Maier, Vladimír Baier, Jaroslav Jahn, Jaroslav Langmajer, Milan Hach, ale ten od podzimu 1952 hrál na bubny za Antonína Konrádyho, který odešel na vojnu. Na trumpety hráli Karel Poklop, Jiří Baier a Ladislav Kulháněk. Na pozoun hrál Karel Nášer a Jan Vondraš, někdy Antonín Konrády starší nebo Karel Bastián. (Příloha č. 11)

Dále na piano a harmoniku hrál Václav Cibulka, na basu František Janda, na kytaru Roman Breitfelder, na bubny Antonín Konrády nebo Milan Hach a zpívali Jiřina Konrádyová, Jan Vondraš. V té době bylo v kapele také několik houslistů, například František Říha, Jiří Baier, Vladimír Baier, Jaroslav Jahn nebo Karel Poklop. Každý hrál

---

¹⁷ Pozůstalost Vladimíra Baiera, uložena v Muzeu Chodska v Domažlicích

¹⁸ KONRÁDY, Antonín a Ludmila FLIEGLOVÁ: „Hdyž pukl zabečí, hned srdce poskočí, aneb, Jak jsem začal pukla mačkat“: veselé vzpomínání na muzikantský život a Konrádyho dudáckou muziku. Domažlice, 2012, s. 69

jen nějaké skladby nebo oblíbená tanga. Hudebníci kapely se dost často střídali a sestava se obměňovala, neboť chlapi odcházeli po dovršení osmnácti let na vojnu.

V roce 1956 kapela změnila zřizovatele a stal se jím Závodní výbor ROH Okresní správy spojů v Domažlicích. Tehdy s orchestrem zpívaly Lydie Machová a Božena Křížová. Po nich přišla na krátkou dobu Věra Ševčíková a Milada Veberová. Na následující fotografii v příloze č. 6 je kapela se zpěvačkami Boženou Křížovou a Lydií Machovou. V orchestru hráli: saxofon Vladimír Baier, František Maier, Václav Johánek, František Pikhart, nad ním zleva bubny Antonín Konrády, kontrabas František Janda, na trumpetu Karel Poklop a na pozoun Karel Náser.

Repertoár kapely tvořily tištěné noty, které získali muzikanti od starších kamarádů a ti tvrdili, že jsou noty po „Amerikánech“. Dále byly využívány noty tištěné z nakladatelství R. A. Dvorského pro pět saxofonů, tři trubky, tři pozouny a rytmickou skupinu. Některé populární skladby upravovali bratři Baierové a Václav Cibulka. Kapela hrála i lidové skladby a velice oblíbená slovenská tanga.

Tento taneční orchestr patřil k nejlepším amatérským orchestrem na Domažlicku a proslavil se v řadě měst celého Západočeského kraje. Byl to první swingující orchestr v Domažlicích a dosahoval vysoké technické úrovně, souhry i ladění.

V letech 1960–1967 patřil tento orchestr k nejlepším hudebním souborům v kraji, o čemž svědčí stoprocentní příplatky k honorářům, které muzikanti získali při pravidelných povinných kvalifikačních přehrávkách před krajskými porotami. Pomáhal lidem prožít při plesech, maškarních bálech, kulturních večírcích, odpoledních čajích, přehlídkách i jiných podobných akcích radostný a družný společenský život.¹⁹

3.5 DIXIELAND ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY V DOMAŽLICÍCH

V roce 1994 sestavil učitel Základní umělecké školy v Domažlicích Miroslav Novák ze starších žáků další umělecké těleso - Dixieland. Bohužel náhle zemřel, proto se kapely ujal Vladimír Baier. V kapele vyměnil klarinetistu Josefa Kuneše a basistu Tomáše Kulhánka, kteří již přestali být žáky základní umělecké školy. Psal pro kapelu repertoár, který byl přiměřený jejich věku. Zkoušky kapely byly každý týden dvě až tři hodiny, podle

---

¹⁹ Pozůstalost Vladimíra Baiera, uložena v Muzeu Chodska v Domažlicích

potřeby a konaly se i o prázdninách až do roku 1998. Za tuto záslužnou činnost měl Vladimír Baier, jako pedagog v základní umělecké škole, úlevu dvou hodin měsíčně.

O rok později už zkoušky orchestru probíhaly jen příležitostně, a to v neděli dopoledne, neboť většina členů kapely odešla studovat na vysoké školy do Prahy nebo Plzně. Uskutečnili každým rok kolem osmi vystoupení na veřejnosti, a to zcela zdarma. Od podzimu téhož roku již Vladimír Baier přestal ze zdravotních důvodů na zkoušky docházet.

V květnu roku 2000 členové kapely vrátili panu Baierovi noty, které upravil, ale po několika dnech si pro ně přišli znovu s tím, že budou dále hrát. Bohužel již pak nehráli a noty si kopírovali pro případnou další potřebu.

Obsazení kapely Dixieland bylo následující:

B klarinet – Jan Hrbáček, B trumpeta – Zbyněk Hofman, B tenor saxofon – Vilém Štekl, pozoun – Jaroslav Barborka, baskytarista – Jan Lstibůrek, piano – Zbyněk Mrkos, bubny – Daniel Vogeltanz, zpěv – Miroslava Vogeltanzová. Většina hráčů byla studenty domažlického gymnázia, ostatní studovali rovněž střední školy. Kapela ukončila svoji činnost v roce 2002.²⁰

---

²⁰ Pozůstalost Vladimíra Baiera, uložena v Muzeu Chodska v Domažlicích

4 DUDÁCKÁ MUZIKA NA CHODSKU

Dudy a housle kdysi patřily k nejdůležitějším a nejpoužívanějším nástrojům na Chodsku a s nimi je pak také spojena tradice dudáckých muzik. *„Dalším nástrojem je klarinet, zvaný štěbenec, ten tvrdí muziku, jak se říká. A je velmi důležitým nástrojem, protože určuje kvalitu každé dudácké muziky. Ze smyčců je v muzice důležitý kontrabas, protože vytváří základní rytmický doprovod melodie. Doplňujícím zajímavým rytmickým lidovým nástrojem je vozembouch. Vypadá jako rozverný hošík, ale držet rytmus a hrát na něj, potřebuje také určitou přípravu muzikanta“.*²¹ V západních Čechách a na jihu Čech právě hrála nejčastěji dua složená z houslí a nafukovacích dud s fundamentálek c2 i vyšším, těm se říkalo tzv. „bzíkalky“, a nebo měchových dud, které byly laděny do nižší polohy. Ty k nám pronikaly hlavně od západních sousedů. Ty pak měly označení „baborcké“. A tato složení dudy a housle pak vystačily na mnoha vesnických oslavách, při křtinách, jen tak v hospodě, u muziky, ale i na svatbách. Dudák hrál různé variace prvního hlasu a housle pak pod nimi hlas druhý.

Na Chodsku těch dudáků bylo k vidění na různých společenských vesnických akcích a událostech celá řada. Z Mrákova to byli Jan Konop a Jan Duffek, Wolfgang Koukol a učitel František Holý z Újezda, z Pasečnice to byli Petr Hötzl, Martin Kameníček, Jan Duffek, Šimon Kulhánek a Matěj Soukup, ze Zahořan rozdával radost na dudy Matěj Decker, nebo dále Petr a Jakub Havlovi ze Sedlic, z Postřekova byl všude vítaným dudákem Jakub Kuttenberg spolu s Bartolomějem Sladkým a Josefem Kunešem ale i Staňkovska byli známí hráči na dudy, například Vojtěch Mestl a houslista Jan Klement.

Od poloviny 19. století se pak začaly více prosazovat dudy měchové a dua se pak začala rozšiřovat o další lidový nástroj, kterým byl klarinet. Hlavním důvodem bylo to, že dudáci potřebovali také zpívat a jak se říká držet notu. To ale nemohli, pakliže museli foukat na dudy. To donutilo dudáky, aby dudy foukací předělali na dudy měchové a mohli tak při hře v duu nebo triu zpívat. Tak začala vznikat tria – dudy, Es klarinet a housle, kterým se začalo říkat „malá selcká muzika“. Jejich hra a variace byla tak chytlavá, že se stala vlastně vrcholem lidové instrumentální hudby na Chodsku. Dudák rytmizoval a vlastním i variacemi doplňoval celkový souzvuk této malé kapely. Samozřejmostí byla hra z paměti s původním nápěvem. Tak začal pomalu vznikat nový styl, kterému se začalo říkat jednoduchá lidová polyfonie. Lidem se velice líbila, dalo se při tom dobře zpívat,

²¹ BLÁHA, Zdeněk. Nezapomenutelné postavy chodského folklóru. V Domažlicích, 1999, s. 51-53

když sám dudák vedl zpěváky, kteří si s muzikou notovali a malá selcká muzika se těšila velkému zájmu.

Postupem času začala vznikat nová uskupení různých atraktivních dechovek a poptávka po typických dudáckých muzikách začala ochabovat.

Na Domažlicko ale dorazila také vlna národopisu a opět se začalo více muzicírovat na dudy, jakoby román Psohlavci od Aloise Jiráka ještě umocnil hrdost na svoji historii u zdejších obyvatel. Pořádaly se různé vlastenecké slavnosti, započalo se s odhalováním pomníků a pamětních desek, pořádaly se výstavy a organizovaly se různé osvětové akce. Takto mohla dudácká tria alespoň částečně konkurovat vznikajícím vesnickým dechovkám. Původní dudácká tria se rozšiřovala o B klarinet a tak vznikala tzv. “velká selcká muzika“. Takto vzniklé kapely hrávaly na Domažlicku až do poloviny padesátých let 20. století.

Dudácké kapely a starší lidé měly zprvu k takto vzniklým dechovkám trochu odpor, a dokonce vznikla i píseň, která hanobila tento nový módní styl hudby.²²

„Hdyž začnú dudy hrát, každýj je túze rád,

Ha hdyby bul člověk dřevěnyj, m uší se radostí smát.

Hdyž začnú plechy hrát ha na ty trouby řvát,

To je hned každému vůřklivo – muší bolení dostát,

To je hned každému vůřklivo – muší se z toho posrát!“²³

Ve dvacátých letech 20. století fungovaly na Chodsku už jen dvě dudácké kapely. Jednu, tu starší, svolával domažlický dudák Jan Kobes a tu mladší vedl Josef Štengl. V roce 1932 založil dudák a učitel Jiří Kajer dudáckou muziku, která hrála s různými obměnami až do roku 1957.

V období 2. světové války vznikla z iniciativy dudáků dudácká muzika ve Kdyni a podobná také čtyřčlenná kapela byla založena po válce. Tu založili domažličtí studenti při organizaci Sokol. V ní hrál na dudy Václav Cibulka, který i dnes působí na Základní umělecké škole v Domažlicích jako učitel hudby, na klarinet hráli Václav Johánek a

²² BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 87-88

²³ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 88

Vladimír Baier a na housle Václav Konáš a Jiří Baier. V roce 1951 se k této muzikantské sestavě přidal začínající dudák Antonín Konrády, dnes legenda chodského folklóru, který i ve svém věku (letos mu bylo 91 let) stále hraje a zpívá ve známé Konrádyho dudácké muzice.

Ten o čtyři roky později, v roce 1955 založil další muziku, která hrála ve svých začátcích v této podobě: dudy Zdeněk Bláha, redaktor plzeňského rozhlasového studia, klarinet Vladimír Baier a František Píkhart a housle Antonín Konrády – otec kapelníka a zakládajícího člena Antonína Konrádyho. Z tohoto důvodu začal Antonín místo dud hrát na kontrabas, čímž vlastně zásadně porušil původní styl lidové dudácké hudby. Ta tímto způsobem takzvaně zdechovkovatěla, lidem se více líbila, proto všechny další vznikající dudácké muziky byly tímto nešvarem ovlivněny.

V sedmdesátých letech 20. století další chodskou muziku sestavil František Danihelka z vojáků, kteří sloužili u Pohraniční stráže v Domažlicích základní vojenskou službu, která tehdy trvala dva roky.

V roce 1982 pak pan Vladimír Baier založil v Postřekově s manželi Jiřinou a Janem Holoubkem další „malou selckou muziku“, kterou nazval Drancalové. (Příloha č.5) Tímto počinem chtěl Vladimír Baier vrátit chodské dudácké hudbě původní podobu, styl a zvuk. Muzika takto vyhrávala dlouhých deset let. Také svým působením muzika ovlivnila vznik další muziky, která byla založena na Gymnáziu J. Š. Baara gymnaziální učitelkou Janou Eksteinovou, dcerou Vladimíra Baiera. I tato kapela hrála celých sedm let, zvítězila v celostátní soutěži středoškolských studentských kapel a byla také jako nejlepší folklorní skupina pozvána účinkovat na přehlídce do pražského Rudolfinu. Svým vystoupením natolik zaujala pořadatele, kterými byla Společnost Hudební mládež ČR, že byla následně pozvána k vystupování na hudebním festivalu Smetanova Litomyšl a účastnila se také Mezinárodního dudáckého festivalu ve Strakonících v roce 1996.

Další dudácká muzika, která vznikla o dva roky později, byla Domažlická dudácká muzika, kterou založil domažlický dudák a zpěvák Josef Kuneš a která hraje dodnes. V Domažlicích také působí několik dětských kapel, které vznikají při základní umělecké škole. Dnes takto působí Študácká dudácká kapela a Chasnická dudácká kapela. Kvalitní dudácké kapely působí také při folklorních souborech v Mrákově a v Postřekově a hrají jak v souborech těch nejmladších, tak i dospělých členů souboru.²⁴

---

²⁴ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 90

4.1 VZPOMÍNKY VLADIMÍRA BAIERA NA DUDÁKY

Muzikanti, zpěváci, ale hlavně dudáci k Chodsku neodmyslitelně patří a k chodské písničce patří především dudy. Mnoho dudáků Vladimír Baier za celý svůj život poznal, setkával se s nimi, hrál s nimi, zpíval a někteří mu byli velice blízcí.

Jako malý kluk poznal dudáka, učitele Václava Altmana, neboť ho se svými kamarády navštívil v roce 1945 ve škole v České Kubici, kde učil, a pro skauty vyráběl luky. Hrál na dudy, ale i na housle, ale také zpíval a to hlavně sám, jen občas si zahrál s dudáky ze Staňkovska. Nahrál několik písniček na gramofonové desky. Zapisoval si variace i různé dohrávky do notového sešitu, který pak na sklonku svého života daroval národopisnému znalci Rudolfu Svačinovi, který je pak dále předal Muzeu Chodska v Domažlicích.

Krátce po 2. světové válce Vladimír Baier poznal ve Kdyni Karla Polanského, která hrál na trumpetu, ale hlavně byl dudákem v Tomaierově chodské muzice, která vznikla z popudu Jindřicha Jindřicha. Na dudy se začal učit hrát až po vzniku dudácké muziky. Byl také oblíbeným vypravěčem a měl muzikantskou výdrž. K jeho žákům patřil i Antonín Konrády z Domažlic.

S dalším dudákem Stanislavem Svačinou se Vladimír Baier setkával až v pozdějším věku, kdy žil v Domažlicích. Ten se na dudy naučil sám, poslechem a také napodoboval hru starých dudáků, například Jakuba Havla nebo Jana Mlnářika. V roce 1939 založil kapelu, kterou nazval Chodská družina.

S dalšími dudáky se setkával poněkud blíže při společném hraní v hospodách, na posezeních, nebo jen tak na společném hraní, které vždy prokládali zajímavými vzpomínkami a bývali samá legrace. Jedinou starostí prý jim bylo, aby měli dostatek piva a aby „puklíkovi“ nebyla zima, to prý pak špatně bečí.

Nejstarším z dudáků byl František Wimmer. (Příloha č.6) Zrovna vynikající dudák to prý nebyl, ale co nezahrál, to dozpíval a co nedozpíval, to „okecal“. Jako malý se učil hrát na housle, pak hrál na klarinet, protože si housle v zimě rozsedl, když se klouzal po pouzdru a nové už nedostal, pak hrál na dudy a flétnu. Vystupoval také s vesnickými dechovkami a někdy i s dudáckou kapelou. S tímto muzikantem se Vladimír Baier setkal v Konrádyho dudácké muzice, když onemocněl vedoucí muziky Antonín Konrády a muzika nemohla hrát bez dudáka. Dudy měl postaru laděny o půl tónu výš, ale ani za nic

nechtěl dudy přizpůsobit povytažením plátků, říkal, že by to bylo k neposlouchání. Prý to bylo hrozné, ale všichni to přežili. Ještě dlouho vzpomínali na lechtivé písničky, vyprávění a jeho zpěv. Zemřel v roce 1981 a na domažlickém hřbitově mu zahrála právě Konrádyho dudácká muzika.

Dalším z nezapomenutelných dudáků byl pro Vladimíra Baiera Jakub Jahn z Draženova. (Příloha č. 7) Toho nejprve učarovala práce se dřevem a vyráběl na Chodsku známé dřevěné korbely, talíře, čakany nebo jiné upomínkové předměty. Hrál na křídlovku, klarinet a dudy. Okoukal výrobu u dudaře Vuka Šteffka z Újezda a zhotovil si dudy vlastní. Hrál s dudáckou muzikou Rudolfa Svačiny a s dudáckou muzikou, která vznikla v Postřekově. Naposledy hrál v roce 1978 na Dudácké kronice v Mrákově, nedlouho po vystoupení, ve svých 76 letech, zemřel.

Nejmladším z dudáků, na kterého Vladimír Baier rád vzpomínal, byl Bohumil Kraus z Kanic. (Příloha č. 8) Ve škole se učil hrát na housle a piano, potom se mu zalíbil klarinet, a když přinesl jeho otec, ředitel školy v Zahořanech, ústy nafukovací dudy, zamiloval si je natolik, že si je nechal předělat na měchové a doslova je nedal z rukou. Hrát na dudy se učil od tehdy nejlepšího dudáka té doby Jakuba Havla ze Sedlic. Po vystudování dostal tzv. umístěnku do Pece pod Čerchovem, kde se spřátelil s kolegou Heidlerem, který učil v Klenčí p/Čerchovem a vytvořili spolu dudácké duo, neboť Heidler hrál na housle. Po přeložení do Mrákova se začal uplatňovat v dudácké kapele, kterou vedl Martin Konop, který pocházel a bydlel v Smolově. Ještě se spojili s Rudolfem Svačinou a vytvořili Chodskou družinu, která čítala tři muzikanty.

V roce 1970 Rudolf Svačina vyhrál ve hře na dudy soutěž dudáků a při Chodských slavnostech byl korunován na jejich krále. Poté hrál už jen sólově, nahrával v plzeňském studiu Českého rozhlasu pod vedením Zdeňka Bláhy, vystupoval na různých folklorních akcích a Vladimíra Baiera navštěvoval již jako důchodce v Muzeu Chodska, kde Vladimír tehdy pracoval. Vyrobil také zvláštní hudební nástroj, kterému říkal dudácká šalmaj, který byl trochu podobný dudám. Dodnes je ve sbírce Muzea Chodska. Bohumil Kraus byl ale nejen dudákem, ale byl též znamenitým etnologem, malířek, ale hlavně velice znal regionální historii.

Vladimír Baier ve svých pamětech napsal, že ho viděl nešťastného jen jednou, a to když si při natáčení televizního pořadu Chodská hyjta v Újezdě zapomněl doma ve Kdyni

zubní protézu, jak říkal „státní zuby“. Zemřel v roce 1986 a na rozloučení mu hrála mrákovská dudácká muzika.

Další dudáci, kteří nemalou měrou poznamenali vztah k hudbě Vladimíra Baiera, byli Jaroslav Kramařík z Domažlic a Heřman Menza z Osvračína. První z nich se snažil Vladimíra přimět ke studiu stejného oboru, který vystudoval sám, a to Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v oboru Etnografie a folkloristika. Bohužel se mu jeho přesvědčování nepovedlo, ale panu Baierovi by to určitě v jeho badatelské činnosti v muzeu velice pomohlo. Druhý dudák – Heřman Menza vedl zase dudáckou muziku, která doprovázela soubory z Meclova, Mašovic, Horšova, ale i Černovic. Bohužel oba našli zalíbení v konzumaci alkoholických nápojů, což se jim podepsalo na zdraví a oba zemřeli v nedožitých padesáti letech.²⁵

4.2 VZPOMÍNKY NA VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI CHODSKA

Jako mladý klarinetista začal pan Baier hrát ve čtrnácti letech s Václavem Cibulkou, současným učitelem na Základní umělecké škole v Domažlicích. (Příloha č. 9) Sešli se tehdy v dudácké muzice, která vznikla při organizaci Sokol, a tam pan Baier viděl poprvé zblízka dudy. Největší poctou bylo pro oba, když byli vysláni za Sokol na všesokolský slet, který se konal v roce 1948 v Praze a kde hráli na různých kulturních doprovodných akcích. Pak spolu začali doprovázet studentský národopisný soubor domažlické dívčí školy a účastnili se s nimi Soutěže tvořivosti mládeže v Ostravě, Brně a v Praze, přidali se také různé kulturní zájezdy na Moravu s pobytem ve vinných sklípčích, ale i brigády v jednotných zemědělských družstvech na Domažlicku. Václav Cibulka hrál výborně na piano a harmoniku, vystudoval rovněž gymnázium jako Vladimír Baier a po studiu na střední škole odešel do Prahy na vysokoškolská hudební studia a Vladimír Baier narukoval na základní vojenskou službu. Takto skončilo jejich společné dudácké hraní, nikoli však celoživotní přátelství.²⁶

Dalším dudákem z těch mladších byl Jan Holoubek, kterého Vladimír Baier poznal jako tanečníka v mrákovském folklorním souboru. Po nějakém čase začal v souboru hrát na kontrabas a v kapele se seznámil s houslistkou Jiřinou Kapicovou. Oba pocházeli ze Kdyně, brzy se více seznámili a jejich sblížení skončilo svatbou. Přestěhovali se do

²⁵ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 118-120

²⁶ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 99

Postřekova a začali spolu hrát s tamní dudáckou muzikou. Jan začal vyrábět také dudy a začal na dudy dokonce i hrát. V roce 1982 spolu s nimi založil Vladimír Baier „malou selckou muziku“ Drancalové. K muzice se přidali i rodiče Jiřiny Hana a Jiří Kapicovi, což byli výborní lidoví zpěváci a společně natáčeli pro vysílání Plzeňského rozhlasu, vystupovali v televizi a na různých folklorních slavnostech. V roce 1992 po odchodu do důchodu přestal s Drancaly pan Baier vystupovat a manželé Holoubkovi pokračovali s postřekovskou dudáckou muzikou. Jan Holoubek nyní doprovází klenečskou pěveckou skupinu mužů s názvem Haltravan, dnes již bývalá manželka Jiřina je ředitelkou a vyučuje na Základní umělecké škole ve Stodu hru na housle.

Další světoznámý dudák z Domažlic, který byl u zrodu Konrádyho dudácké muziky, je přímo její vedoucí Antonín Konrády.²⁷ S ním se Vladimír Baier znal již od školních let. Pan Konrády dokáže zahrát na různé hudební nástroje, zvládne hru na harmoniku, pozoun, prosadil se i jako hráč na bubny, byl vyhledávaným muzikantem různými swingovými kapelami. V devatenácti letech začal hrát na dudy, které mu vyrobil jeho strýc Jakub Konrády a za rok již účinkoval na folklorních slavnostech ve Strážnici s dudáckou muzikou národopisného souboru Československého svazu mládeže. Na podzim v roce 1950 narukoval na vojnu, kde založil dudáckou kapelu. Pro své muzikální vlohy byl po krátké době převelen k profesionálnímu vojenskému souboru. Po návratu z vojny se seznámil s mladým redaktorem Plzeňského rozhlasu Zdeňkem Bláhou a na veřejnosti začali vystupovat jako hudební duo.²⁸ V roce 1955 pak založili dudáckou amatérskou muziku, jejímž členem se po roce stal i Vladimír Baier. Ta se brzy prosadila mezi nejlepšími lidovými kapelami, získala řadu ocenění, z nichž nejvíce ceněná je zlatá a stříbrná medaile z mezinárodní soutěže lidových muzikantů z celého světa, která byla pořádána v městečku Lagolen ve Walesu.

Přeštického dudáka, zpěváka, houslistu a vypravěče Václava Švíka slyšel Vladimír Baier poprvé hrát v šedesátém roce na Chodských slavnostech. V šedesátých letech byl členem a o deset let později i vedoucím Muziky souboru písní a tanců plzeňské Škodovky, kde tehdy pracoval. Aranžoval lidové písně, tvořil nádherně zvучné dudácké dohrávky a na začátku sedmdesátých let začal rovněž zpívat a hrát s Konrádyho dudáckou muzikou, se kterou se účastnil mnoha zájezdů vystoupení, nahrávání v rozhlasu, v televizi a hrál a

²⁷ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 100

²⁸ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 101

zpíval i v tříčlenné folklorní skupině, kterou vedl Zdeněk Bláha a ve které mnohdy taky hrál i Vladimír Baier na klarinet.²⁹

Právě se Zdeňkem Bláhou, jako se zakládajícím členem Konrádyho dudácké muziky, se potkal při nahrávání lidových písniček. Kapelu tehdy tvořili Antonín Konrády, Jakub Konrády, Václav Švík, František Pikhart, Vladimír Baier a již zmiňovaný Zdeněk Bláha. Mezi zpěváky se objevila Manka Kunešová, Hana Blacká a Jiří Kapic. Zdeněk Bláha vystudoval pražskou konzervatoř a bravurně hrál na dudy a stal se tak nejlepším dudákem dvacátého století. Komponoval a upravil stovky písní, napsal mnoho vlastních skladeb, vymyslel velké množství literárně hudebních pořadů, je autorem mnoha knih a odborných studií. V Horní Bříze založil koncem padesátých let jeden z nejlepších hudebních souborů Úsměv.

Jsou tady ale i tací dudáci, kteří dlouho s Vladimírem Baierem spolupracovali a kteří se potom vzájemně stali přáteli. Mezi takové dudáky patřil Vojtěch Hrubý, Tomáš Spurný, Josef Režný za Strakonic, Jan Bláha, Karel Kaštánek, Josef Bayer, Jan Bláha, ale také Ondřej Hofman, František Beneš, nebo Plzeňáci Josef Vlach a Karel Baxa či Vejprnický dudák Karel Janeček.³⁰

4.3 ÚSMĚVNÉ HISTORKY DUDÁKŮ

Zdeněk Bláha vyprávěl Vladimíru Baierovi, jak byl v polovině 70. let na folklorním festivalu ve Finsku a co se mu tam stalo. Když je zpívání a hraní v plném proudu, tak někdy dudák jako zpestření programu vyzve diváky, zda by si někdo z nich nechtěl zahrát na dudy. Není to nic lehkého a mnohdy se nikdo raději nepřihlásí. Ve Finsku tomu bylo jinak. Přihlásil se jeden odvážlivec, tak mu Zdeněk Bláha nasadil dudy, prsty mu dal na píšťaly a Fin se pokoušel vyloudit z dud nějaký smysluplný tón. Nepovedlo se, dudy mečely a jen nepříjemně pískaly. Když Fin dohrál, Zdeněk Bláha mu pomáhal s odstrojením nástroje a omylem místo pásku, který je na dudách, mu povolil pásek u kalhot. Publikum tleskalo a skandovalo, neboť onen nadšenec skončil s kalhotami pod koleny.

²⁹ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 100

³⁰ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 99-103

Známý přeštický dudák Václav Švík byl také samá legrace a špás. Jednou hrál na nějaké folklorní slavnosti a po vystoupení si zašel do nejbližší hospůdky na oběd. Přišla za ním jedna z jeho obdivovatelek a poprosila ho, aby jí napsal něco pěkného do památníku. Václav Švík jí řekl, že ji tam něco napíše, ale že si to musí přečíst až po jeho odchodu z hospody. Když konečně z hospody odešel, tak celá nedočkavá, co tam bude napsáno, otevřela památníček a četla: „*Měl jsem 2 buřty, 3 chleby a 4 piva. Zaplaťte to vrchnímu. Václav Švík, dudák*“.

Jednou při živém přenosu vystoupení v televizi seděli všichni muzikanti dudácké muziky na úzké lavičce a čekali na pokyn režiséra, kdy mají vstát a začít hrát a zpívat. Na lavičce seděl urostlý muzikant Zdeněk Lukáš a na druhém konci lavičky František Pikhart, který byl menšího vzrůstu a nebyl tak urostlý a silný. Při vstávání se opozdil, lavička se převrátila a on skončil na zemi. Nejenom diváci, ale i muzikanti měli o legraci postaráno, neboť se vysílalo živě.

Jindy zase na vystoupení v Mariánských Lázních hrála dudácká muzika pro pacienty a na této slávě měl velký podíl zpěvák Jaromír Horák. Na závěr při společné písni Domažlice sú pěkný městečko, zazpíval dudák Zdeněk Bláha „je tám pirovár“ a malér byl na světě. Všichni, kromě pianisty se začali smát, jen pianista Martin Brejcha byl vážný, neboť onu slavnou větu nezaslechl.

Úsměvné jsou i chodské poudačky, neboli anekdoty, které mnohdy Vladimír Baier vyprávěl a v jeho podání byly plné legrace.³¹

4.4 POUDAČKY Z CHODSKA ZAZNAMENANÉ VLADIMÍREM BAIEREM

(psáno chodským nářečím)

Jednou se v jedný dechový kapele na Chodsku roznemohl Es klarinetista. Kapelník rozhodl, že se musí sehnat záskok, a tak zjednal na pouťovou muziku muzikanta - začátečníka z Trhanova. Hdyž muzikanti zasedli a začali hrát, bylo to k neposlouchání. Zjednanyj muzikant pískal hned nahoru, hned zas delů a nepřestál hani hdyž ho vostatní muzikánti kopáli do nohy. Jakmile skončili, vyskočil kapelník celyj rozlícenyj a vykřikl

³¹ Pozůstalost Vladimíra Baiera, uložena v Muzeu Chodska v Domažlicích

vztekem na celou hospodu: „Copa si to hrál, dyjt v notach je úplně něco jinýho!“ Vzal je do ruky, dlúze koukál a po chvílce řek: „Dyjt ty si to hrál i s těma ountíkama vod much“.³²

Manka a Kuba chtěli na starý kolena dohnát všechno co v mládí zameškáli. A tak zanedlouho měli plnou senci dětí. Hdyž to poslední, pátý drobet vodrostlo, oudala Manka Kubovi: „Vem ho a di s ním do kostela ke křtu. Včera sem to s panem farářem smluvila ha kostelník mu bure dělát kmotra. Kuba se vystroojil, popád dítě zabalený v peřince ha šel do kostela. Hdyž se vrátil, voptála se Manka, co pan farář říkál. „Túze se divíl“ poudal Kuba, „že pryj takovýho chlapáka eště nihdy nekřtíl.“ Manka koukla do peřinky, zblídla a vykříkla: „Kubo kubovatyj, dyk ty si vzal toho lonckýho!“³³

Vyhlášená muzika na Chodsku jednou hrála v Trhanově vo pouti, kde byla samá vomladina a moc se jí ty dechovky nezdály, a tak jim ani pivo nezaplatili. Tak dudák Honza poudál: „Víte co? Vememe klobouk, pureme stůl vod stolu a povíme, že nám humřil kamerád a že ho chceme pochovát a skládáme se na věnec. Co vybereme, to propíjeme.“ Tak teky udělali. Vzal klobouk a chodil kolem stolů. Někdo dal míň, někdo víc, až přišli do výčepu, kde sedíli bohatí sedláci a hráli karty. Jeden se postavil a hodil do klobouku padesátikorunu. Dudák mu chtíl něco vrátit, ale sedlák povídá: „Nic mi nedávajte ha pochovejte celou kapelu. A příště až zase přijedete sem hrát, ani si na hlavu nic neberte, to vám dáme teky sami“.³⁴

V dražinovský hospodě se sešlo několik stryčků v létech na pivo ha rozumovali o tom, kerak to na tom světě teď chodí. Jeden poudá: „Mordyjáliš, to to dneska těm zedníkom vodsypjá. Před rokem začáli stavět novyj kravín a včera už tám sváděli dobytek“.

„To nic není“, přidal se jiný. „V Lužencích začáli stavět v máji novou prodejnu ha na svatýho Martina se tám huž prodávalo.“ „Ha, ha, ha,“ zasmíl se další. „To v Milavči začáli minulyj tyjden v pondělí ráno stavět novou hospodu a v polodne už tám byli zedníci vožralí“.³⁵

³² BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 137

³³ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 137

³⁴ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 137

³⁵ Pozůstalost Vladimíra Baiera, uložena v Muzeu Chodska v Domažlicích

5 PRÁCE V MUZEU CHODSKA

Vladimír Baier se stal 1. července roku 1976 ředitelem Muzea Chodska v Domažlicích, kde působil celých šestnáct let, až do roku 1992. V muzeu pracoval převážně na systematizaci v zaevidování různých muzejních exponátů a následné vedení celé evidence. Tato evidence byla velice žádoucí, neboť v muzeu se nachází více, než sedmdesát tisíc kusů exponátů. Vše řádně třídil, zaznamenával do evidence a kartotéky jednotlivé muzejní exponáty pro snadnější hledání v muzejních sbírkách. Také odhadoval ceny těchto exponátů. Díky jeho práci byl v muzeu nastolen pořádek a řád.

Za jeho působení ve funkci ředitele Muzea Chodska v Domažlicích došlo k obnovení elektrického vedení v budově muzea a byla opravena střecha. Na tyto stavební úpravy dokázal jako ředitel získat finanční prostředky. Snažil se prosadit u tehdejších vedoucích činitelů celkovou opravu budovy, ale to se mu, bohužel, nepodařilo. Byl pravidelně vydáván sborník Z Chodského hradu a právě V. Baier byl jeho odpovědným redaktorem. Tento sborník, ale i další publikace či metodické materiály přinášely informace o historii Domažlic, o kulturních památkách, o vývoji slavností, obřadů nebo zvyků.

Také se podílel na vytvoření rozsáhlé knihovny, která obsahuje knihy regionální, sborníky, odborné texty, ale i archiv, ve kterém jsou uloženy pozůstalosti významných osobností, které působily na Chodsku.

Muzeum spolupracovalo s Československou televizí, Československým rozhlasem, ale i s regionálním tiskem. Byly pořádány nejrůznější výstavy a odborné přednášky, ale také nejrůznější kulturní akce, národopisné akce, folklorní festivaly, a přehlídky národopisných souborů. Nejznámější a dosud nejoblíbenější a nejvíce navštěvovanou slavností a oslavou chodského folkloru jsou bezpochyby Chodské slavnosti. Přežily pochmurná léta a stále jsou velice atraktivní poutí a slávou, která se každoročně koná v srpnu, je to slavná Vavřínecká pout'.³⁶

Po období politických změn v Československu v listopadu 1989, které vedly k pádu komunistického režimu a přeměně tohoto zřízení na řízení demokratické, byl pan Baier zbaven funkce ředitele Muzea Chodska a byl donucen z muzea odejít.

Nezanevřel ale na svoji práci v muzeu, zůstal věren historii, folkloru i hudbě a pracoval poslední aktivní léta v Muzeu Chodska a Muzeu Jindřicha Jindřicha v Domažlicích jako

---

³⁶ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 41

řadový odborný pracovník. V roce 1992 požádal o předčasný důchod a odešel tak na tzv. pracovní odpočinek. To slovo „pracovní“ bylo u pana Baiera plně naplněno. Pracoval totiž doma, nedokázal zahálet nebo se nudit. I nadále se věnoval studiu chodského folkloru, upravoval chodské lidové písně, psal různé etnografické studie a komponoval. Začal se věnovat i literární činnosti a psal o různých postavách na Chodsku, ať už muzikantech, tak i souborech, dudáckých kapelách, ale i pěveckých sborech, které na Domažlicku tehdy působily. Psal také sonety, epigramy a poezii. Perfektně ovládal krasopis, a pokud psal nějaká přání, vždy psal nádherným gotickým písmem.³⁷

Přání psal většinou k významným životním jubileím svých kamarádů a známých z řad muzikantů. Pro představu uvádím přání, které napsal Vladimír Baier k 35 letům hornobřízského souboru Úsměv.

*„Za třicet pět roků, to už bylo skoků,
muziky a písniček,
všelijakých poudaček.
A když pípy tekly, mnozí však již řekli.*

*Co mě tady zbývá?
Zdvihnout džbánek piva,
pronést gratulaci:
Do dalších let v práci
stále dobrou láci – nazdar Úsměváci³⁸*

5.1 ZE STARÝCH NOVÉ

Jako zarputilý muzikant dokonce opravoval a rekonstruoval staré lidové hudební nástroje a vyráběl nové. Takto opravil staré nafukovací dudy, které byly laděné do C dur tóniny a přizpůsobil je k hraní s měchem. (Příloha č.12) U jiných dud, které byly například laděné v Es dur vyměnil předničku³⁹ a kratiče upravil na rychlé přeladění do G dur.

³⁷ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 42

³⁸ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 181

³⁹ Přednička – hlavní část dud, která hraje melodickou linku

Při úklidu v muzeu našel nefunkční diatonickou zvonkohru pro hru v kostele a společně ji s kamarádem-muzikantem opravili a také naladili do Es dur tóniny. Takto opravil i xylofon.

Ne nadarmo se o Vladimíru Baierovi říkalo, že byl rozeným všemělem. Dokázal totiž i podle starého nástroje vyrobit zcela nový a funkční. Takto se mu například podařilo sestavit pastýřskou trubu, která byla laděna do tóniny Es dur a byla dlouhá skoro jeden metr. Tu právě vytvořil podle staré, kterou objevil rovněž v muzeu. Stejným způsobem vytvořil velice neobvyklý hudební nástroj zvaný tříkrálové motovítko. Dnes už nám ani sám název nenapoví, oč se jedná a jak nástroj vypadá. Je to loutka krále, která se při hraní a otáčení zvláštním kolečkem uklání na všechny strany, viz příloha č. 13.

Jako muzikant hrál také na violoncello, a to dokázal upravit na třístrunný baset. (Příloha č. 14) Byl to tedy basový nástroj, který nahrazoval v lidových muzikách basu, což byl na tehdejší dobu velice zdařilý kousek, neboť nosit a přepravovat takový nástroj, jakým basa bezesporu je, je velice problematické a namáhavé.

Z nefungující niněry, kterou rovněž našel při úklidu v muzejních archiváliích, vyrobil novou a vyladil ji do tóniny G dur. Dokázal vytvořit i vlastní fanfrnoch. My dnes tento nástroj známe jako keramický ozdobný džbán, který má hrdlo potaženo kůží, z níž vychází koňské žíně. Ty po zvlhčení a opětovném tahání vyluzují zvláštní zvuk. Jeho fanfrnoch byla dřevěná koza, která měla břicho právě z bílého džbánu a žíně, které z něj vycházely, tvořily ocas. Ty po navlhčení na vemínku kozy, které bylo částečně ze sající látky, hrály. Výhodou tohoto nástroje bylo to, že se koza dala rozložit a lehce přenášet. Bohužel jsem obrázek tohoto nástroje nikde v archivu nedohledal. Jedním z posledních nástrojů, který Vladimír Baier vyrobil, byl ponocenský roh.

Byl také výrobcem mnoha vozembouchů a fanfrnochů, které byly využívány hlavně v chodských a západočeských kapelách. Vyráběl také miniaturní fanfrnochy jako suvenýry. Ve svých pamětech napsal, popsal, jak na tento nápad přišel. Často cestoval s folklorními soubory do zahraničí a neměli s sebou častokrát nic, co by mohli darovat jako suvenýr. Tak přišel na nápad, že by mohl zkusit vyrábět miniatury hudebního nástroje z Chodska – fanfrnochu. Zajímavostí je, že o tyto miniatury projevil zájem i další soubory, které je rozvážely při různých návštěvách a vystoupeních po celé Evropě, Americe a dokonce i v Japonsku. Sháněl si miniatury hrníčků, sádelníčků a džbánečků, a

protože o ně byl velký zájem, staly se nedostatkovým zbožím, a tak pan Baier s jejich výrobou skončil.⁴⁰

Na všechny nástroje, které Vladimír Baier vyrobil, nebo které zrenovoval, také dokázal zahrát a v lidových muzikách často hrával. Po ukončení své aktivní činnosti muzikanta je poté věnoval právě Muzeu Chodska, kde působil.

5.2 VLADIMÍR BAIER – DŮCHODCE

V letech 1993-1998, už jako šedesátiletý důchodce, stále pracoval. Doba byla pro něj velice nepříznivá, neboť byl v roce 1989 po změně společensko-ekonomické formace tehdejšími místními mocnými jako stará struktura, zbaven funkce ředitele. Byl ale stále aktivní jak ve vědecké činnosti, tak byl velice činným i v hudbě. Působil jako učitel hudby v Základní umělecké škole v Domažlicích. Vyučoval hru na klarinet a saxofon.

Další zálibou byla činnost a návrat do organizace Junák, kde v mládí aktivně působil a jehož činnost byla po sametové revoluci v roce 1989 opět obnovena. Zase pomáhal nejen v oddílech samotných, ale i s budováním letní táborové základny na Fuchsově Huti – Bystřici, kde působil v mládí a moc rád na toto místo i činnost samotnou vzpomínal.

V této době stále aktivně působil v Konrádyho dudácké muzice, ale z důvodu zdravotních potíží se pomalu vytrácel jak z kulturního, tak i veřejného hudebního života.

Činorodým zůstával i doma. Upravoval lidové písně, rozepisoval nové partitury pro nejrůznější typy orchestrů. Restauroval staré, nefunkční hudební nástroje a vyráběl nové. Dokonce se začal věnovat i literární tvorbě.⁴¹

Ve své sbírce básní z roku 2008 nazvané „Stařecké blouznění“, napsal:

„S básníkem Nezvařem v duchu si zpívám

O husách ztracených i s husopaskou.

I já je v životě poztrácel

A zůstal sám opuštěn láskou.

Zpátky ted' hledím, mlží se zrak

⁴⁰ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 41-42

⁴¹ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 43

A v dáli vidím též jen bílý mrak.“

Cítil se ukřivděný novým režimem a odmítal vycházet z domu, jako by se obával dalšího zla, které mu právě nová doba přinesla. Nedokázal se ztotožnit se závistí, zlobou, která mezi lidmi panovala, s lhotejností, jež byla častým problémem, ani s komerčností, která zasahovala do folklorního, lidového i hudebního umění honbou za ziskem.

V roce 2005 ho zastihla krutá rána osudu, zemřela mu jeho celoživotní partnerka, manželka Jiřina. Po této smutné události se ještě více ponořil do svého osamění a už přijímal jen své nejbližší přátele a členy rodiny. Za pět let, po odchodu své milované manželky Jiřiny, po krátké, ale velice těžké a intenzivní nemoci, v Domažlicích zemřel. (Příloha č. 15) Tak se uzavřela kapitola významného hudebního skladatele, folkloristy, hudebního vědce, aktivního hudebníka, ale i spisovatele, který svůj život prožil v Domažlicích.

Svůj talent uplatnil při aktivní hudební činnosti a nabyté zkušenosti předával začínajícím hudebníkům, národopisným souborům a jiným hudebním tělesům.

Jak tehdy napsal Domažlický deník, 22. 4. 2010 17:14, Milena Cibulková

„Ve středu 21. dubna 2010 odešel ve věku 78 let do muzikantského nebe domažlický rodák, hudebník, hudební skladatel, kapelník, klarinetista, dudák, bývalý ředitel Muzea Chodska a religionista, pan Vladimír Baier. Byl významnou domažlickou osobností, bez jeho režijního vedení se neobešla řada programů našich tolik vyhlášených Chodských slavností. Jeho život – vzpomínky, postřehy i zážitky – je zmapován například v autorských publikacích Muzikantské vzpomínky, Úsměvy z kraje pod Čerchovem a Daremný písničky z Chodska. Ve Vladimíru Baierovi ztrácí Chodsko dalšího z významných synů, kteří svůj život zasvětili regionu a lidovým tradicím, ke kterým písničky nedílně patří. Zůstává o něm sice na světě prázdno, ale jeho práce je hmatatelná v Muzeu Chodska, prakticky ve všem, co za svého života pro region udělal.“

V poznámkách Vladimíra Baiera v pozůstalosti stálo:

„Můj čas byl jako písnička

veselá, skočná, jásavá.

Někdy však smutná a uplakaná celička.

I tak mi pomohla, ač žalem zvadlá,

Jak žíznivému rosy kapička.“⁴²

---

⁴² BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 54

6 VZPOMÍNÁNÍ ANTONÍNA KONRÁDYHO

Když jsem oslovil pana Antonína Konrádyho, který Vladimíra Baiera osobně znal, hrál s ním nejen v kapele Mistral, ale dokonce i ve své – Konrádyho dudácké muzice, byl velice vstřícný a ochotný a napsal mi o něm následující.

„Vladimír Baier byl od mládí mým dobrým a upřímným kamarádem. Byl to muzikant, kterého jsem obdivoval a rád o něm říkám, že měl dar od Boha! Byl nejen vynikající muzikant, ale i hudební skladatel a písmák. Když nám po 2. světové válce v roce 1945 přinesli američtí vojáci svobodu, donesli také swingovou muziku. Obdivovali jsme skladby Glenn Millera a jiných skladatelů, až jsme se s Vládou Baierem a několika muzikanty rozhodli, že založíme taneční orchestr. Dali jsme mu název „Mistral“. V té době byl nedostatek notového materiálu, a tak nadaný Vlád'a Baier začal aranžovat sám. Nedovedl jsem pochopit, jak za pomoci vybrnkávání na housličky dokázal napsat různé skladby pro šestnáctičlenný orchestr. Jeho nadání jsem neobdivoval jen já, ale i další „muzikmajstr“ Václav Cibulka.

Musím zmínit také nadání jeho bratra Jiřího Baiera. Ten byl vynikající trumpetista, harmonikář i houslista. Jak se říká: „Muzikant tělem i duší.“ Působil jako profesor na gymnáziu v Chebu. Abych se také zmínil o nástroji, na který jsem hrál v kapele Mistral já, byly to bicí. Vladimír Baier měl také největší zásluhu na tom, že se o kapelu Mistral „prali“ pořadatelé zábav v celém kraji.

V pozdějším věku jsme se každoročně všichni scházeli u muzikanta a výborného kamaráda Václava Cibulky. Trávili jsme krásné večery při opékání buřtíků a každý z nás řekl něco veselého z muzikantského života a prožívali jsme nádherné chvílky.

Já, jako zakladatel Konrádyho dudácké muziky musím vzpomenout na Vladimíra také s láskou. Při založení naší kapely byl Vladimír na vojně a rok hrál na Es klarinet s námi František Maier. Po návratu z vojny byl Vlád'a opět velkým přínosem naší dudácké muzice. Byl jakýmsi lídrem. Zastavil bych se u toho, jak se dostal z vojny. Přišel na nápad prohlásit, že nesouhlasí s řešením náboženské otázky v armádě. A to zabralo. „Šupajdil“ okamžitě do civilu a my jsme měli radost, že s námi začne nejen hrát, ale i psát pro naši dudáckou muziku.

Mám další takovou veselou příhodu o notovém materiálu pro naši dudáckou muziku. Na Smolově, což je taková menší vesnička u Domažlic, žili vyhlášení klarinetisté, bratři Klouzarové. Vydali jsme se za nimi s mým otcem Antonínem, a prosili jsme, zda by nám

nemohli některé úpravy chodských písniček dát k dispozici, nebo je půjčit k opsání. Ale málem nás vyhnali z baráku. Odpověděli nám: „Než bysme vám je dali, to je rači dáme sežrát myšom“. Takto se vyjadřovali a mluvili v bulačině. Ale Vladimír Baier nám pak dlouhá léta psal úpravy a dohrávky a napsal víc jak 540 chodských písniček. Nechyběly ani jeho skladby. Vše je dochováno v archivu Českého rozhlasu Plzeň.

Vladimír byl také náramným vypravěčem. V pořadech se ale jako poudačkář neobjeoval. Byl také vynalézavý koumák. Pořád mu vrtalo hlavou, že dřívější dudáci na Chodsku hrávali na foukací dudy. Koumal a koumal, až přišel na to, že musí zabránit tomu, aby se plátek slinami neznehodnotil a tak bude muset něco vymyslet. Poradil si, a před plátek vložil kousek molitanu. Dudy mu sice dlouho hrát nevydržely, ale přece se mu podařilo přijít tomu na kloub.“⁴³

Pan Antonín Konrády určitě měl řadu dalších vzpomínek, neboť s Vladimírem Baierem se setkával od svých osmnácti let, ale usoudil, že jako příspěvek do magisterské práce to zajisté postačí. Jsem tomu velice rád, neboť v dubnu letošního roku již slavil 91. narozeniny. Je stále aktivním dudákem a hráčem v Konrádyho dudácké muzice.

---

⁴³ Osobní dopis Antonína Konrádyho emailem ze dne 23. 6. 2022

ZÁVĚR

I přes velké úspěchy, které ve své činnosti Vladimír Baier měl, byl velice skromný a pracovitý. Sám veřejně vystupoval s různými kapelami, natáčel, byl autorem mnoha festivalů a pořadů Českého rozhlasu. Stál u zrodu mnoha kapel a hudebních uskupení. Spolupracoval s Konrádyho dudáckou muzikou, dudáckou muzikou z Postřekova, Mrákova, Klenčí, ale i z Domažlic.

Velkým přínosem pro jeho práci byl neustálý kontakt s mnoha muzikanty chodského regionu. Měl svůj osobitý styl a přístup k mladým lidem.

Organizačně se podílel na programech významných folklorních festivalů, které fungují dodnes. V Domažlicích jsou to známé Chodské slavnosti. Právě zde založil tradici pořádání nočních programů nazvané Dudácké štandrlé, které každoročně začíná hodinu před půlnocí na hlavním pódiu domažlického náměstí a těší se velké účasti publika. Na scéně se objevují tradiční dudácké soubory působící na Chodsku a jejich hudební program tanců a zpěvu je prostrídán humornými poudačkami a vyprávěním muzikantů. Dalším festivalem, kde se Vladimír Baier angažoval a psal scénář, je Mezinárodní dudácký festival ve Strakonících a Mezinárodní folklorní festival ve Strážnici, které také dodnes fungují a jsou velice oblíbené.

Celý svůj život tak Vladimír Baier věnoval hudbě, lidové hudbě a studiu lidové tradici na Chodsku. Sám byl aktivním muzikantem i upravovatelem lidových písní. Rozvíjel a předával tyto hudební tradice mladším generacím. Ovlivnil podobu hudebního folklorismu, byl to vynikající badatel, muzikant, ale i člověk, který byl v kolektivu jak dospělých, tak i mladých lidí, ale hlavně muzikantů velice oblíben.

V letech 1993–1998 externě vyučoval na Základní umělecké škole v Domažlicích hru na klarinet a saxofon a založil dixielandovou skupinu, která byla složena ze žáků hudební školy. Pro rozhlasové studio v Plzni vytvořil více než čtyřicet půlhodinových pořadů s regionální tematikou. Pro národopisné soubory napsal přes padesát hudebně tanečních pásem a scének. Upravoval lidové i umělé písně a instrumentální skladby.⁴⁴

Ve volném čase se věnoval aktivnímu muzicírování a vystupování s řadou národopisných souborů. Upravoval chodské lidové písně, připravoval národopisná pásma, která vycházela z lidových tradic a zvyků, komponoval vlastní skladby, sbíral a zapisoval

---

⁴⁴ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 31

písně a zvyky, psal rozhlasové pořady, ale věnoval se také přednáškové činnosti, režíroval hudební pořady, rekonstruoval staré lidové hudební nástroje a vyráběl nové.

Také se věnoval spisovatelské činnosti. Vydal dvě knihy o regionálních muzikantech a zpěvník dosud nepublikovaných lidových písní. Další jeho práce zůstaly dosud uloženy v rodinném archivu a dosud nebyly publikované.

Zastupitelstvo města Domažlice schválilo udělit stříbrné medaile pro všechny členy legendární Konrádyho dudácké muziky. Za celoživotní práci, za přínos folkloru a chodské muzice by si ji Vladimír Baier zasloužil a určitě by mu udělala velkou radost. Nikdo však netušil, že se jejího předání již nedočká. Tento známý kulturní pracovník chodského regionu 21. dubna 2010 náhle zemřel.⁴⁵

Nedočkal se ani vydání CD s Konrádyho dudáckou muzikou, jejímž lídrem byl. Upravoval pro tuto kapelu písničky, neboť měl velké muzikantské nadání a dokázal napsat výborné variace, ale i dohrávky.

U Vladimíra Baiera platilo, že jeho celoživotní láskou byla hudba a láska k folkloru, která doslova naplnila celý jeho život. Když pak již kvůli zdravotním problémům nemohl aktivně hrát, nadále upravoval lidové písně, komponoval vlastní skladby, studoval chodské lidové umění, hlavně tance, ale i písně a slovesnost. Podle původních předloh, které zaznamenávali významní etnografové, připravoval snad pro všechny dudácké soubory na Domažlicku různá pásma a pořady. Tím jeho odkaz žije dál.

Pan Vladimír Baier byl významnou domažlickou osobností a jeho odchodem nejen Chodsko, ale i česká etnomuzikologie a česká hudební kultura ztratila vynikajícího badatele a muzikanta, jednu z důležitých osobností, která svůj život zasvětila regionu a lidovým tradicím, ke kterým chodská písnička neodmyslitelně patří. Jeho hudba ale s námi v repertoáru mnoha dudáckých kapel zůstává dále.

V této práci jsem se snažil alespoň zčásti zachytit mnohostranné aktivity výjimečné osobnosti Vladimíra Baiera, jenž výrazně ovlivnil kulturní život na Chodsku. Člověka nesmírně pracovitého, který oplýval velkým životním elánem, nadhledem a bohatými zkušenostmi.

---

⁴⁵ BAIER, Vladimír: Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie. Domažlice, 2014, s. 32

RESUMÉ

It was true of Vladimír Baier that his lifelong love was music and a love of folklore, which literally filled his entire life. When he could no longer play actively due to health problems, he continued to edit folk songs, composed his own compositions, studied Chod folk art, mainly dances, but also songs and literature. According to the original models recorded by important ethnographers, he prepared various bands and programs for all bagpipe ensembles in the Domažlice region. Thus his legacy lives on.

Mr. Vladimír Baier was an important Domažlice personality and with his departure Chodsko lost one of the important personalities who dedicated his life to the region and folk traditions to which the Chodsko song is an integral part.

In this work, I tried to capture, at least in part, the multifaceted activities of this exceptional personality, who significantly influenced the cultural life in Chodsko. An extremely hard-working man who was full of vitality, insight and rich experience.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

BAIER, Vladimír. *Daremný písničky z Chodska*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2003. ISBN 8086125408.

BAIER, Vladimír. *Muzikantské vzpomínky*. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2002. ISBN 80-86125-38-6.

BAIER, Vladimír. *Úsměvy z kraje pod Čerchovem*. Ilustroval Jana ŠLECHTOVÁ. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2002. ISBN 80-86125-39-4.

BAIER, Vladimír: *Vzpomínání na dudáky a některé další národopisné studie*. Domažlice, 2015.

BLÁHA, Zdeněk: *Můj život s lidovou muzikou.*, 1. vyd., Plzeň: NAVA, 2012, 128 s. ISBN 978-80-7211-524-2.

BLÁHA, Zdeněk. *Nezapomenutelné postavy chodského folklóru*. V Domažlicích: Městské kulturní středisko v Domažlicích, 1999. ISBN 80-85042-00-2.

BLÁHA, Zdeněk: *Sto kusů pro sólo a duo dudy*. Domažlice: Okresní kulturní středisko Domažlice. 1990.

HRADECKÝ, Hynek. *Václav Švík – dudák a zpěvák lidových písní, interpret západočeského folklóru*. Plzeň, 2020. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy a kultury. Vedoucí práce doc. PaedDr. Daniela Mandysová.

KONRÁDY, Antonín a Ludmila FLIEGELOVÁ. *„Hdyž pukl zabečí, hned srdce poskočí, aneb, Jak jsem začal pukla mačkat“: veselé vzpomínání na muzikantský život a Konrádyho dudáckou muziku*. Domažlice: L. Fliegelová, 2012. ISBN 97880-260-2493-4.

MACEK, Petr, ed. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997. ISBN 80-70584629.

Internetové odkazy:

<http://kdm-cz.eu>

<https://plzen.rozhlas.cz/nedozite-petaosmdesatiny-vladimira-baiera-6732898>

<https://plzen.rozhlas.cz/muz-mnoha-profesi-vladimir-baier-slavil-90-narozeniny-8709861>

<https://www.zus-domazlice.cz>

<https://www.idomazlice.cz>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Fotografie obchodu a rodného domu Vladimíra Baiera

Příloha č. 2: Přehled vzdělání

Příloha č. 3: Působení V. Baiera ve společenských organizacích a institucích

Příloha č. 4: Svatební fotografie, Konrádyho dudácká muzika

Příloha č. 5: Drancalové

Příloha č. 6: Dudák Wimmer

Příloha č. 7: Dudák Jakub Jahn

Příloha č. 8: Dudák Bohumil Kraus

Příloha č. 9: Muzikant a kamarád Václav Cibulka

Příloha č. 10: Působení v národopisných souborech

Příloha č. 11: Taneční orchestr Mistral

Příloha č. 12: Foukací dudy a Vladimír Baier

Příloha č. 13: Motovítko, fotografie s Janem Holoubkem

Příloha č. 14: Třístrunný baset

Příloha č. 15: Parte Vladimíra Baiera

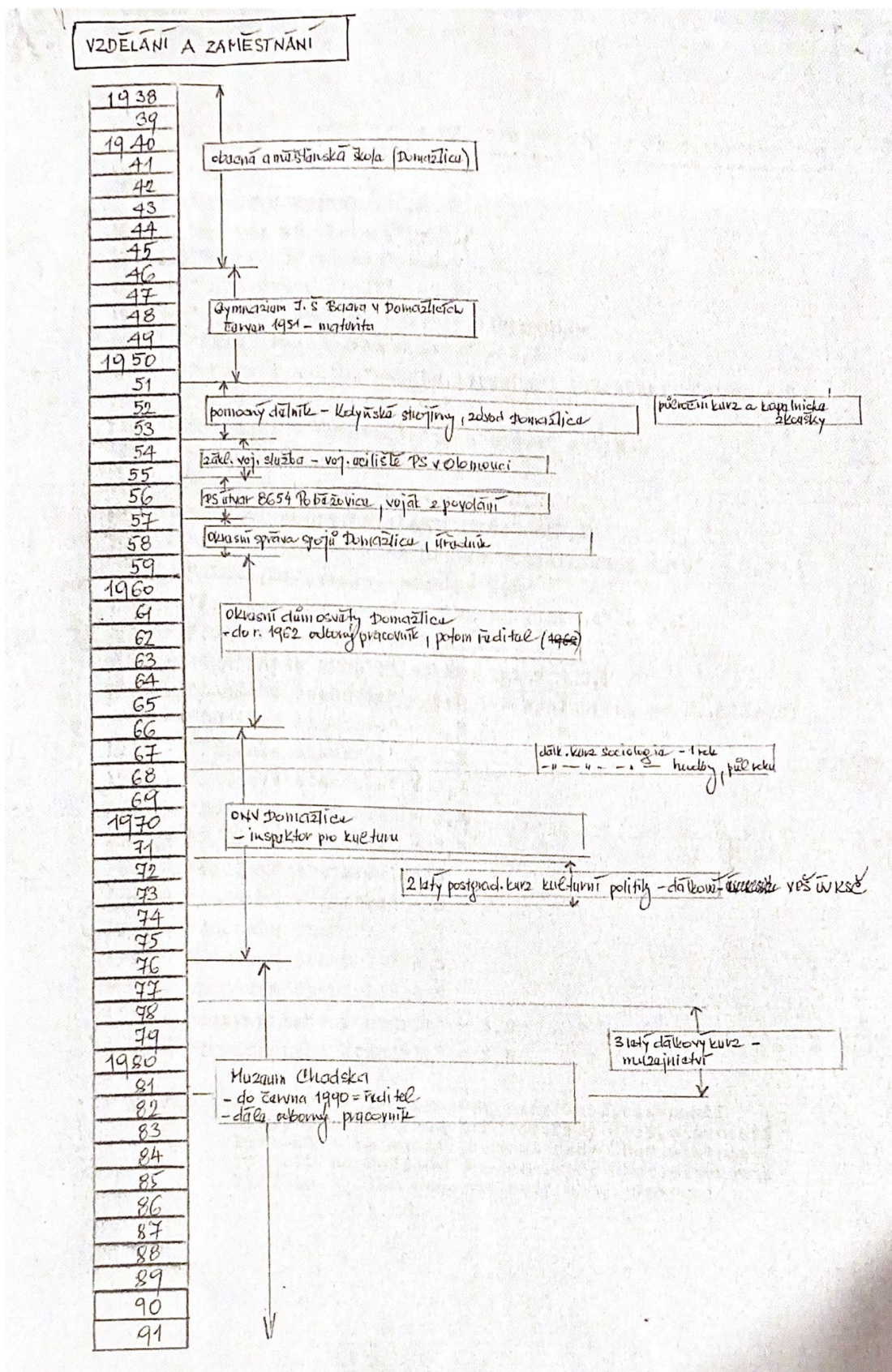

PŘÍLOHY

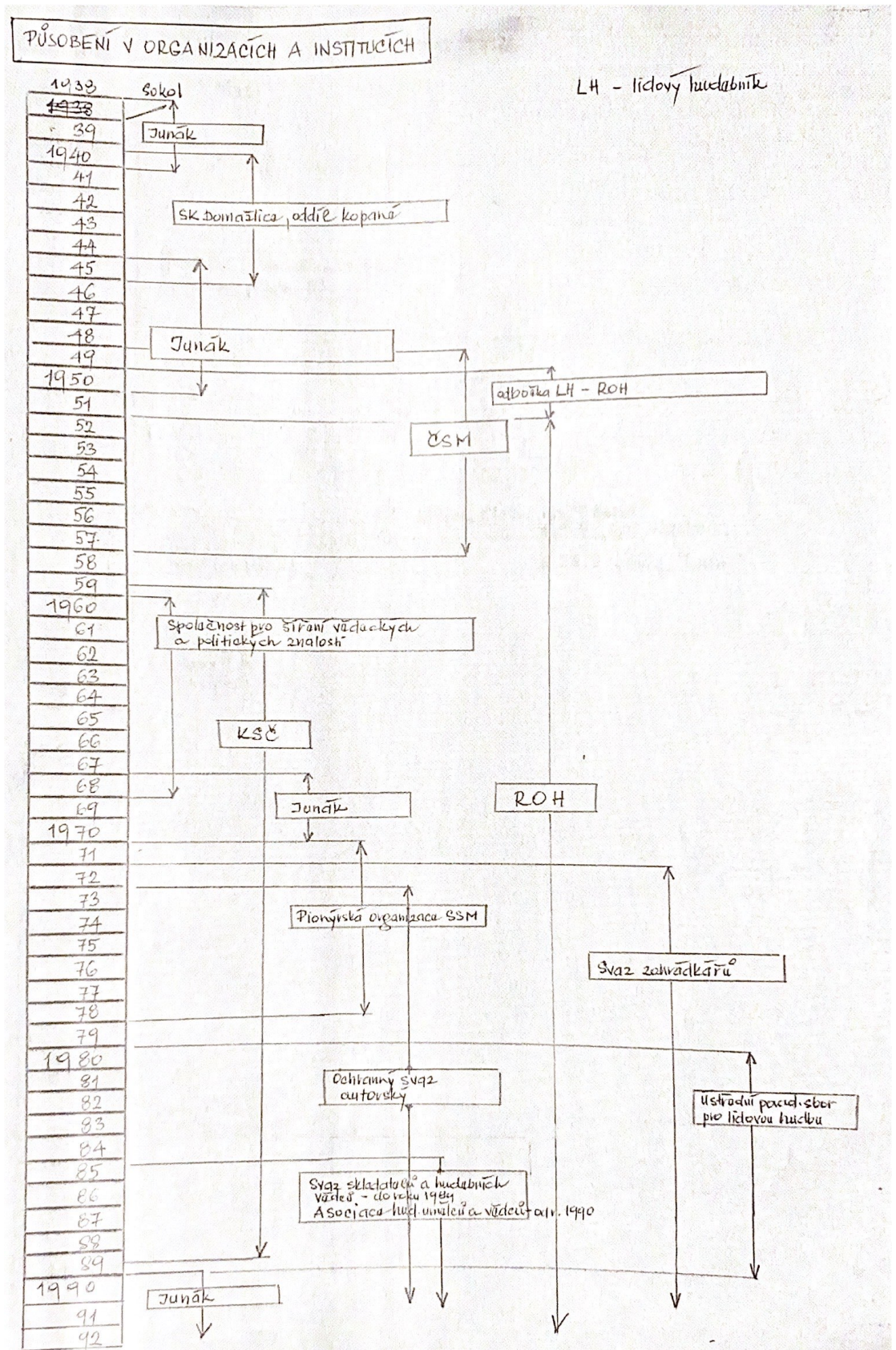
1. Fotografie obchodu a rodného domu Vladimíra Baiera (archiv V. Baiera)

2. Přehled vzdělání a zaměstnání

3. Působení V. Baiera ve společenských organizacích a institucích

4. Svatební fotografie -1956, Konrádyho dudácká muzika -1955

(foto archiv Vladimíra Baiera)

5. Drancalové – foto archiv Muzea Chodska v Domažlicích

6. Dudák Wimmer

7. Dudák Jakub Jahn

8. Dudák Bohumil Kraus

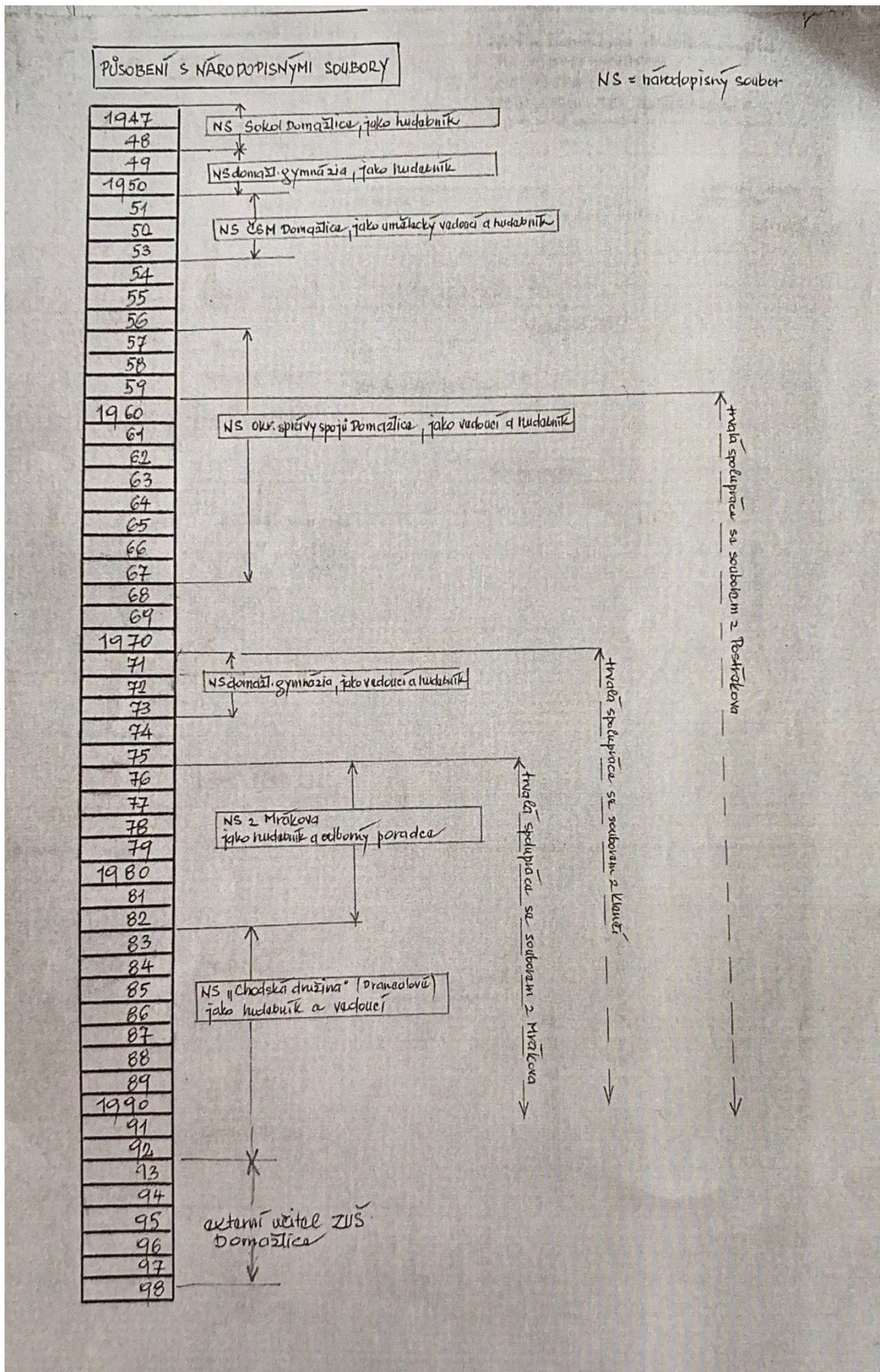

9. Muzikant a kamarád Václav Cibulka

10. Působení Vladimíra Baiera v národopisných souborech

11. Taneční orchestr Mistral – foto archiv Muzea

V orchestru hráli: saxofon Vladimír Baier, František Maier, Václav Johánek, František Píkhart, nad ním zleva bubny Antonín Konrády, kontrabas František Janda, na trumpetu Karel Poklop a na pozoun Karel Náser.

Zpěvačky: Božena Křížová a Lydie Machová

12. Foukací dudy a Vladimír Baier

13. Motovítko, fotografie s Janem Holoubkem

14. Třístrunný baset, vlastní výroba V. Baiera

15. Parte Vladimíra Baiera

